

DIRVA

THE FIELD
Nr. 38
Sep. rugsėjo 20, 1956
Cleveland, Ohio

Artimieji Rytai ir Maskva

Arabiškųjų valstybių vadai, o su jais ir didelė dalis vakariečių, Art. Rytų žinovų tvirtino, kad Art. Rytai sovietė politikai yra amžiams uždaryti. Komunizmas arabams nėra priimtinas, nes nesiderina su islamizmu, kad kasdieniniame arabų gyvenime religija turi didelę įtaką į bendruomeninę ir ūkinę struktūrą ir kad arabai yra apdrausti nuo komunistinių bacilų. Manya, kad arabiškasis gyvenimas laikosi ant tvirtų pagrindų, patriarchalio- feodalinių, dvasiškių, vadų gerbimo, karalių ar šeikų valdžios.

Šituos užtikrinimus Londonas, Paryžius ir Washingtonas, kad ir su rezervais, priimdavo su pasitenkinimu. Ir Vakarai nepastebėjo visose srityse užsieniečių permainingų, kurios prasidėjo vietinių gyventojų neapykantą prieš svetimą ir užsibaigę arabiškųjų valstybių tarpusavių santykių sustiprinimu.

Visi žinojo, kad tarp tų valstybių buvo dideli skirtumai, kad tarp ambicingų vadų eina trimas, kad paskirai jiems yra geriau negu susijungus į vieną didelę šeimą. Viso to priedangoje vyko didelės permainos ir labai smarkiu tempu. Labai abejotina ar tai nėra svetimųjų darbas. Negalima tvirtinti taipogi, kad tai yra Maskvos "nuopelnas". Maskva tikrai meistriškai sugebėjo susidariusias aplinkybes išnaudoti. Maskva meistriškai įšoko į puikiai paruoštą dirvą, kurioje pasės neapykantos sėklą prieš Vakarus.

Art. Rytai dabar yra tarpusavyje vaiduose su Vakarais. Vienur pasireiškia ne aštrioje formoje, o kitur pvz. Alžyre, be politinės kovos eina ir ginkluota kova. Tai yra istorinis paradoksas, kad ne Sov. Sąjunga, bet pačios Vakarų valstybės arabiškos valstybės ta procesą pagreitino. Aišku nesąmoningai, bet tuo savo užsispyrusiu šliaužimu tais pačiais senoviniiais takais ir prisilaikydamos senai atgyventų formų.

Vakarų valstybių ir arabiškų kraštų investiciniai pragyvenimo lygį pakėlė ir praturtino tikrai karaliai, šeikūs, dvasiškius ir tik mažą dalelę vietinių privilegijuotų gyventojų, kurie turėjo kontaktus su svetimaisiais.

Po antrojo pasaulinio karo dominuojantį ten vaidmenį vaidino J. A. Valstybės, kurios išstūmė britų įtaką. Arabiškose kraštuose amerikoniškas aparatas susidėjo iš technikų ir kitokių specialistų, kurių darbdaviai tesirūpino tik pajamomis iš naftos šaltinių, to pagrindinio arabiškojo turto.

Amerikiečiai nuo šių valstybių politinių klausimų laikėsi ko toliausiai. Amerikiečiai ir britai nesiorientavo, kad joks arabas nelaiko jų geradariais, neskaitytų jų bičiuliais ir nėra patenkintas ten jų buvimu. Jie galvojo, kad visai nereikia kontaktuoti su pilkaja arabų mase, kad galima pirkkti karalių, šeikų, dvasiškių, ministrų, generolų.

Bet kiekvienas darbininkas, kuris dirbo rafinerijoje, tas kuris buvo techniku ar inžinierium, rydytoju ar šiaip valdininku toje užsieninėse firmose statydavo klausimą: kodėl kas nors ir naudotis mūsų turtais, ar es patys negalim jo eksploatuoti? Kodėl tie svetimačiai bastosi po mūsų kraštą ir tokiu savo prabangišku gyvenimu bado mums akis.

Art. Rytuose komunistinė propaganda neturėjo pasisekimo, kol ji buvo blogai vadovaujama. Komunistinės partijos, kur jos buvo, turėjo kovoti prieš religiją, prieš privačią nuosavybę, stengtis radikaliai pakeisti kraštę esamą santvarką ir galutinių jų tikslu buvo — įvesti proletarijato diktatūrą.

Iš gimstančio arabuose nacionalizmo Vakarai nenumatė sau pavojaus, bet manė, kad tai bus tvirta atspara prieš susitarimą su Maskva. Išmintingieji politikai ir diplomatai spėjo pamiršti Hitlerio-Stalino susitarimą.

Valstybės, kurios senai nebėra kolonialinės, kurios karčiai apmokėjo savo ūkines koncesijas, neturėdamos jau ten jokios politinės įtakos, vietinių gyventojų akyse ir toliau tęsė kolonialinių išieškotojų darbą. Kad tokių išieškotojų atsikračius, arabai savo al. nukreipė į Maskvą, į didžiulį, kurioje kolonialinė valstybė, kuri spaudžia ir išieško iš visos eilės valstybių. Tremtyje jis visą laiką, iki pat mirties, buvo P. L. Bendruomenės Schlezwigo seniūnas ir Mažosios Lietuvos Tarybos rėmėjas.

Man teko jį pažinti Klaipėdos Krašto sukilimo metu, 1923 metais. Jau keletą mėnesių prieš sukilimą, jį ruošiant ir planuojant, Erdmonas Simonaitis man pasakojo apie gerą lietuvių policijos kapitoną Joną Jurgaitį. Iš atsargumo nesupratau su juo asmeniškai: visi ryšiai, kiek tai buvo reikalinga, buvo palaikomi ir toliau per Erdmoną Simonaitį, su kurio šeima Jonas Jurgaitis palaikė draugiškus santykius. Jau tada abu su Simonaičiu planavome pasinaudoti kapitonu Jurgaičiu patyrimu ir pavesti jam, kaip lietuviui, viso Krašto policiją, kurios Klaipėdos miestą ir trijose apskrityse būta apie keturi šimtai žmonių.

Kaip žinoma, 1923 metų sausio 15-tą dieną įėjome į Klaipėdą. Iš Girulių šlaurės pajūrio ir Trušelių-Sendvario įėjo pirmoji sukilėlių rinktinė Aukštuolio vadovaujama. Dalį Klaipėdos-Smel-

prieš tas valstybes, kurios yra draugingos Sov. Sąjungai ir prieš tas valstybes, kurios kariauja prieš Vakarus. Ir taip pamažu, švelniai, arabiškas valstybes Maskva apipainiojo protektoriatu ir apgynėjo tinklu.

Ginklų pristatymas arabams, Maskvai ir jos blokui kainuoja šimtus milijonų. Kad Maskva arabams daro dovanas, būtų navyu galvoti. Tų tautų interesai Maskvai yra abejotini. Ta akcija

Maskva likviduoja Vakarų pozicijas Art. Aytuose.

Sekancioji fazė bus — arabiškųjų valstybių kūrimas, jų pavertimas naujomis kolonijomis. Tada, ant savo kailio Art. Rytų tautos įsitikins, kaip atrodo naujoviškiausias kolonializmas, bet tada jau bus per vėlu. Iš Maskvos nagų dar niekas lengvai neištrūko.

Juozas Šarūnas

Anais metais, Klaipėdą užimant...

(Joną Jurgaitį prisimenant)

JONAS BUDRYS

Vokietijoje, Schleswigo miesto liginėje, po keturių savičių ligos, rugpjūčio 10 d. mirė Jonas Jurgaitis, sulaukęs garbingo 83 metų amžiaus. Palaidotas rugpjūčio 14 d. miesto kapinėse. Tremtyje jis visą laiką, iki pat mirties, buvo P. L. Bendruomenės Schlezwigo seniūnas ir Mažosios Lietuvos Tarybos rėmėjas.

Man teko jį pažinti Klaipėdos Krašto sukilimo metu, 1923 metais. Jau keletą mėnesių prieš sukilimą, jį ruošiant ir planuojant, Erdmonas Simonaitis man pasakojo apie gerą lietuvių policijos kapitoną Joną Jurgaitį. Iš atsargumo nesupratau su juo asmeniškai: visi ryšiai, kiek tai buvo reikalinga, buvo palaikomi ir toliau per Erdmoną Simonaitį, su kurio šeima Jonas Jurgaitis palaikė draugiškus santykius. Jau tada abu su Simonaičiu planavome pasinaudoti kapitonu Jurgaičiu patyrimu ir pavesti jam, kaip lietuviui, viso Krašto policiją, kurios Klaipėdos miestą ir trijose apskrityse būta apie keturi šimtai žmonių.

Kaip žinoma, 1923 metų sausio 15-tą dieną įėjome į Klaipėdą. Iš Girulių šlaurės pajūrio ir Trušelių-Sendvario įėjo pirmoji sukilėlių rinktinė Aukštuolio vadovaujama. Dalį Klaipėdos-Smel-

tę ir Prefektūrą — užėmė trečioji rinktinė vadovaujama Bajoro, specialiai mano išsukto iš Pagėgių. Bajoras forduku atvyko pas mane su pranešimu apie Prefektūros paėmimą ir kad Petisnė atsisakė kalbėtis su bet kuo, išskyrus vyr. vadą.

Su savo pavaduotoju Friu ir Bajoru nuvykome į Prefektūrą. Ten einant paliaubų deryboms, atsirado senyvas civilis ir pristatė kaip Klaipėdos miesto burmistras Schultz. Tas vokie-tis prabilo lietuviškai ir pagarb-iai pareiškė man, kad jo žinioje yra miesto policija ir kad jis prašo mano parėdymų.

Tas skubus prisitaikymas naujai situacijai ir rodoma pagarba supykino ir išvedė iš lygsvaros Petisnė. Jis nesivaržydamas gar-šiai pasakė Schultzui:

— Matai, matai, sena lape, skuba įtkiti naujiems ponams!

Bet Schultzas nudavė negirdįs pastabos, nekreipė dėmesio į Petisnė, išsitempė ir laukė. Paprašiau jį ateiti kitą dieną iš ryto drauge su policijos kapitonu Jurgaičiu ir čia pat pasakiau

pagal pristatytas man policijos

VISAM PASAULY

• Raudonojo Kinijoje vyksta komunistų partijos suvažiavimas. Ta proga pranešama, kad Kinijoje dabar esą 7 milijonai komunistų. Rusijoje esą 6 milijonai, o Italijoje 2 milijonai.

• Vakarų Vokietijos min. pirm. K. Adenaueris ir Prancūzijos min. pirm. Mollet rugsėjo mėn. 25 d. susitinka Briuselyje aptarti abi valstybes liečiančius aktualius klausimus.

• Rusijos kom. partijos sekretorius Kruščiovas, kaip praneša Maskva, specialiam vizitui vyksta į Belgradą. Atseit, vėl bus tariamasi su Titu.

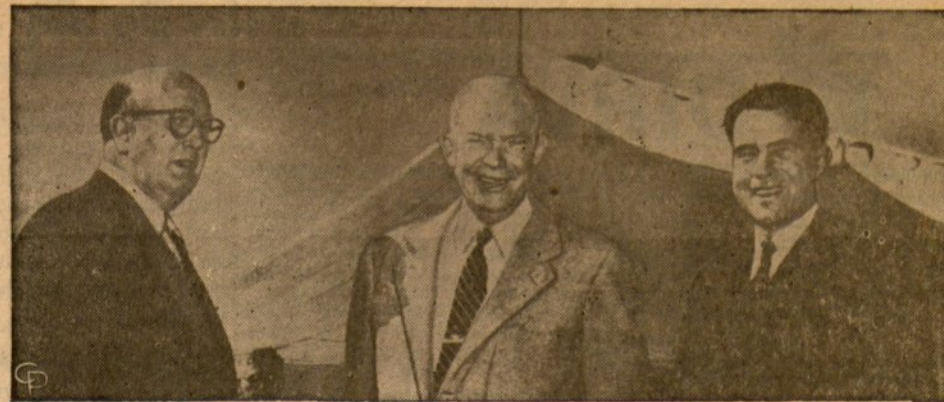
• NATO vyriausias vadas gen. A. Gruenther, lankydamasis Norvegijoje pareiškė, kad didžiausias Europos saugumas yra stiprinime NATO karinių jėgų.

• Graikijos karalius Paulius ir karalienė Friderika tris dienas viešėjo Vokietijoje. Prieš tai buvo Italijoje. Patys graikai savo karališkos šeimos nuolatiniu keliavimu po svetimus kraštus pradeda reikšti nepasitenkinimus.

• Rusų ir graikų laivų kapitonai užima Sueso kanalo bendrovės pilotų pareigas. Jau teigiama, kad rusai atsuntę virš 40 tokių pareigūnų.

• Vakarų Vokietijos universitetuose dabar studijuoja apie 6500 užsieniečių studentų, atvykusių iš 22 kraštų. Daugiausia užsieniečiai studijuoja mediciną ir technikos mokslus.

• Maine valstybėje įvykė rinkimai, kuriuos laimėjo demokratai, paskatino respublikonus rimčiau susirūpinti rinkimine kova, o nepasitikėti įsitikinimu, kad laimėsia be jokių pastangų. Pas prezidentą Eisenhowerį susirinkę 700 respublikonų vadų išdirbė naujus propagandos planus.

Prezidento Eisenhowerio ūkyje, Gettysburge, įvyko respublikonų partijos vadų pasitarimas rinkiminiais klausimais. Be prezidento Eisenhowerio ir viceprezidento Nixono, nuotraukoje respublikonų partijos pirmininkas Leonard Hall.

Vokietijos-Rusijos santykiai blogėja

Vakarų Vokietijos ir Rusijos santykiai, prieš metus laiko juos įstačius į reguliarias diplomatinės vėžes, niekad neturėjo šiltesnio ryšio. Priešingai, visą laiką kilo tokių klausimų, kurie nedarant nuolaidas ir garbingai iš vokiečių pusės elgiantis, santykius tempe.

Iš tokių klausimų, kurie prieš santykių blogėjimo prisidėjo, buvo: vokiečių belaisvių nesąžiningas grąžinimas; Maskvos demonstracija prieš Vakarų Vokietiją tariamai skaitantis tik su Rytų Vokietijos vadų nuomone; Vakarų Vokietijos atsisakymas išduoti tremtinius iš rusų užgrobtų kraštų; Maskvos sąmoningas nenoras sujungti abi Vokietijos dalis; Vakarų Vokietijos komunistų partijos uždarymas ir visų jos turty nusavinimas.

Kapitonas Jurgaitis pranešė apie sunkią policijos valdininkų materialią padėtį. Mėnesio pradžioje gautąją algą markėmis jie išleido, o čia "viskas pabrango" ko ne dvigubai sąryšyje su nauja padėtim.

Liepiu išduoti kiekvienam po 100 litų, paaiškinant valdininkams, kad ne gyvenimas pabrango, bet markės vertė krito ir kad (Perkelta į 8 pusl)

RAJONINIS TAUTINIS SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Tautinės Sąjungos vadovybė, gyvindama šią veiklą ir išdarydamasi naujiems didesniams dar- raizgytų pinkles Vakraų Vokietiją pagrobti. Dabar, kol tokių sąlygų Maskva neturi ir jų artimiausiu laiku nenumato sudaryti, aišku, kad santykiai nepagerėsia.

Prieš kelias dienas pranešta, kad Vakarų Vokietijos pasiuntinys iš Maskvos išvažiavo į Vokietiją ilgesnėm atostogom ir gydymuisi. Aišku, kad tai diplomatinės atostogos.

NAUJA SANTARIEČIŲ VADOVYBĖ

Ivykusiam metiniam Santaros suvažiavime Tabor Farmoje išrinkta nauja vadovybė. Ją dabar sudaro: R. Mieželis — pirm., L. Sabaliūnas — vicepirm., D. Juknevičiūtė — sekr., H. Žibas — išdininkas ir G. Gedvila — narys. Kontrolės komisiją sudaro: L. Šmulskštys, A. Grinius ir G. Laužikaitė.

NUO NORVEGIJOS IKI TURKIJOS...

Rugsėjo mėn. pabaigoje Europoje įvykis iki šiol didžiausi oro jėgų pratimai. Jie apims erdvę nuo Norvegijos iki Turkijos aiškinant klausimą, kiek sąjungininkų aviacija pajėgi tą erdvę apginti.

IŠGERS 4 MILIONUS LITRŲ GERO ALAUS...

Vokietijoje, Muencheno mieste, prasideda didžiosios rudens pramogos, vadinamos Oktoberfest. Šiais metais tos pramogos tęsis nuo rugsėjo mėn. 22 dienos iki spalio mėn. 7 dienos.

Per tą laiką į Muencheną kasdien atvyks apie 400,000 svečių. Iš viso jų bus virš 6 milijonų. Ir tie svečiai, pramogų metu, išgers keturių didelių alaus fabriky specialiai pagamintus 4 milijonus litrų gero alaus, suvalgys 2 milijonus dešrelių ir milijonus kitų valgių.

Tokios rudeninės Muencheno pramogos šiemet iš eilės jau bus 146-osios. Taigi metų eilė ilga ir tradicija sena.

Prancūzų ministeris pirmininkas Guy Mollet (kairė) — dabar labai dažnai tariasi su Anglijos ambasadorium Paryžiuje Sir Gladwyn Jebb Sueso bylos reikalais.

Gen. Alfred M. Gruenther, NATO vyriausias vadas, sveikina senatorių Walter George, atvykusį į Paryžių su specialia prezidento Eisenhowerio misija.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Kiekvieną suvažiavimą ar didesnį susirinkimą esame įpratę baigti priimamomis rezoliucijomis. Jas parašyti dažniausiai būna kviečiami rašymo ir gražaus kalbėjimo specialistai, kitaip tariant visokie aukštarūpiniai, kad tos rezoliucijos būtų skambios, pagaunamos, įtikinamos ir kitiems, jei tai būna politinio pobūdžio susirinkimai, pabrūkiančios per nosį. Atseit, jomis turi būti parodyta, kokie mes geri ir kokiais dideliais reikalais rūpinamės.

Visa tai labai gerai, kol tos rezoliucijos surašomos ir paskelbiamos. Dažniausiai, kadangi jos labai gražios, niekas dėl jų nesiginčija ir vienbalsiai priima. Bet visi neregumai ateina po to, kada rezoliucijų priėmėjai išsiskirsto ir nė kiek nepagalvoja apie jų įgyvendinimą. Tik kai vyksta už kelių metų nauji suvažiavimai, beveik tik tada jos atsimenamos, nes vėl jos tada kiek keliais žodžiais esti pakartojamos. Ir taip metai iš metų panašios rezoliucijos rašomos sau, pasilikusios tėvynėje, kitiems lietuviams... Rašomos ir užmiršamos...

Gai ir nevertėtų dėl to reikalo daugiau bekalbėti, jei tos rezoliucijos būtų pagarsinamos su važiavimų ar susirinkimų dalyviams, na, dar savos organizacijos nariams. Bet kur tau. Tokios rezoliucijos tuoj skubama išsiųstinėti visiems lietuviškiems laikraščiams. Ir po to baramasi ant jų, kurie tokių rezoliucijų neskelbia ar jei ir paskelbia, tai nelabai jau žymioje vietoje ir dažnai dar mažesnėmis raidėmis.

Labai gerai būtų, kad tokių rezoliucijų rašymo mėgėjai rimtai pagalvotų ir apie jų įgyvendinimą. O kol bus taip, kaip dabar yra, bus tik laiko gaisrinimas, ir laikraščiams labai abejotinos vertės medžiagos siuntinėjimas.

Jau pats laikas mums visiems įsidėmėti: mažiau kalbėkime, mažiau rašykime tokias rezoliucijas, bet daug daugiau padirbėkime, kad apie tuos pačius reikalus nereikėtų vėl iš naujo kalbėti, kitus graudenti ir patiems rausti, kad reikalai nė kiek nepajudinti tebestovi toje pačioje vietoje.

Dirvos metinis vakaras jau čia pat. Džiugu, kad iš daugelio Dirvos bičiulių jau gavome pranešimus, kad jie į Dirvos vakarą atsilankys. Mums būtų labai miela, kad svečių būtų gausu ir visi gražioji draugystė atnaujintume ir sustiprintume naujas ir senas pažintis.

Norėdami, kad į Dirvos metinį vakarą, kuris atžymės ir Dirvos 41 metų sukaktį, plačiau įsitrauktų ir gausi mūsų skaitytojų šeima, daugeliui esame pasiuntę specialius rėmėjų kvietimus. Daugelis į tuos mūsų kvietimus jau atsiliėpė ir jiems širdingai dėkojame. Taip pat mes tikime, kad dar daugelis atsiliėps šią paskutinę prieš vakarą savaitę. Širdingai dėkojame ir tiems, kurie tokius atsiliėpimus šiomis dienomis parašys ir mums išsiųs.

O mes iš savo pusės rėmėjams atsilysinsime gražiomis dovanomis.

Dirvoje susiorganizavo naujas skyrius — Ten buvusio užrašai — aktualioms dienos klausimams svarstyti. Iš daugelio skaitytojų esame gavę laiškus, kuriuose sveikina keliamas mintis ir kviečia to skirčiaus autorių visur pabūvoti, su visais pasikalbėti, tuos įspūdžius ir mintis gyva nuotaika skaitytojams pranešti. Tikime, kad autorius taip ir padarys.

Ten buvusio užrašai tačiau kam ir nepatinka. Pirmiausia jie nepatinka Draugui, nes viename numeryje tuos užrašus pavadino skystimavimu. Bet štai, vienas tų užrašų mėgėjas, atsitiuntė tokią ištrauką iš Draugo, krikščionių demokratų suvažiavimo aprašymo, kuriame, sako, minint skaitytas paskaitas ir pristatant pačius paskaitininkus atliktas pats didžiausias skystimavimas. Kad tai sakoma ne be pagrindo, pridėta tokią ištrauką, kurią čia ir pakartojame:

"Paskutinę paskaitą "Tarpgrupinių santykių" tema skaitė teisininkas P. Stravinskis, vienas didžiųjų šių dienų demokratinių minties ir lietuvių politinės vienybės puoselėtojų ir propagatorių. Su jam įprastu logišku prelegentų gvil-denom katalikiškųjų ir kitų politinių grupių nesutarimų esmę ir priežastis, vienybės reikalingumą ir galimybes ją pasiekti."

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1177
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. oficio EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., Tik susitarus trečiądieniais.
11-2 p. p. šeštadieniais.

MARGUTIS

yra pat's seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUTIO metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

KAS ir KUR

• Lietuvos diplomatinio šefas S. Lozoraitis, sugrįžęs iš Amerikos Jungtinių Valstybių, lankėsi Sveikarijoje ir ta proga susitiko su pasiuntinybės patarėju Dr. A. Geručiu. Pasimatymo metu buvo aptarti aktualieji politiniai klausimai.

• Mažosios Lietuvos veikėjas M. E. Nauburas paruošė Lietuvos pajūrio albumą su istoriniais ir etnografiniais paaiškinimais. Albumas numatomas artimiausiu laiku išleisti.

• Buvęs VLIKo pirm. kun. M. Krupavičius, kaip mums praneša iš Vokietijos, ruošiasi emigruoti į JAV.

• Mirus SLA pirmininkui K. J. Kalinauskui, nauju SLA pirmininku patys valdybos nariai išrinko pirmininku Povilą Dargį, vicepirmininku Juozą Maceiną ir išd. globėju S. Briedį. Taigi po tokių rinkimų socialistų frontas SLA vyriausiojo vadovybės dar sustiprintas.

• Dr. P. Karvelis, VLIKo užsienio reikalų tvarkytojas, Tuebingene, Vokietijoje, atidaręs naują vyno prekybą.

• Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba deda pastangas, minint Draugijos 25 metų sukaktį, išleisti leidinį — Lietuviai rašytojai. Draugijai šiuo metu priklauso 98 nariai.

• Marijampolėje atidarytas bolševikinis teatras. Teatro direktorium esąs K. Zinkus, vyriausiu režisiorium St. Čaikauskas.

• Roma Vaitkevičiūtė ir Jonas Gricevičius, abu brooklyniečiai, dalyvaudami šokių konkurse, laimėjo po \$2000. Jie šoko tango, rumbą, fokstrotą ir valšą. Abu šokių meno niekur nėra mokęsi.

• Redakcijai atsiųsta paminėti Jeronimo Ciceno parašyta knyga Omahos lietuviai. Knyga išleido Omahos šimtmečio minėjimo lietuviams atstovauti komitetas. Knyga 278 psl., gausiai iliustruota. Tai Omahos lietuvių gyvenimo istorija. Kaina nepažymėta.

• Lietuvių Studentų Sąjungos Waterburio skyrius š. m. rugsėjo mėn. 22 d. 7 val. vakare švento Juozapo parapijos salėje, John Street, Waterbury resgia studentų vakarą — INICIUM SEMESTRI. Šokiams groja orkestras, programa išpildoma pačių studentų. Kviečiame visus dalyvauti šiame didžiuliam New Englando studentų linksmavakaryje.

DETROIT

SESTADIENINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Rugsėjo mėn. 23 d. (sekmadienį) 12:15 val. šv. Antano parapijos mokyklos patalpose įvyks sėstadieninės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas. Visi mokinių tėveliai maloniai kviečiami šiame susirinkime dalyvauti.

Susirinkime bus pranešta apie šių mokslo metų planus, nustatytas mokslo mokestis, išrinktas tėvų komitetas, atsakinėjama į klausimus ir kt. Tikimės, kad gerbiami tėveliai nors vieną kartą metuose rasite laiko apsilankyti šios mokyklos reikalus, kurioje Jūsų sūnus ar dukrelė įgyja lietuviškas žinias.

Dantų gydytoja dr. Gruzdienė savo pacientus priiminėja ir gydo savo kabinete 15807 W. Warren.

Nurodytas Dirvos Nr. 36 įnutėje "L. K. Rūčiams-savonariams" dr. Gruzdienės kabinete Nr. 5807 buvo klaidingas, už ką L. K. K. S. Sąjungos Detroito Skr. Valdyba dr. Gruzdienę labai atsiprašo.

Isidėmėk

DIRVOS

adresą —

1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

NEPAGAILEKITE POROS MINUČIŲ

perskaitykite šį pranešimą — tik ką atspaudintos knygos:

P. Galaunės LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS 400 paveikslų \$8.50.

Dr. V. Sruogienės LIETUVOS ISTORIJA 968 pusl. 4 žemėlapiai \$12.00.

S. Raštiko KOVOSE DĖL LIETUVOS 704 pusl. \$7.00.

A. Bironto VARDAN TEISYBES 32 pusl. \$1.00.

N. Butkienės DVYNUKES vaikams apysakos 34 pusl. \$1.00.

Truputį anksčiau atspausdintos:

A. Merkeliš Juozas Tumas VAIŽGANTAS (jo monografija) 398 pusl. 43 paveikslai \$6.00.

V. Mikolaitis Putinas ALTORIŲ SEŠĖLY romanais 3 dalis, 632 pusl. \$6.00.

V. Varnienės DIDŽIOJI VIREJA 792 pusl. \$ 6.00.

J. Georg MOTERYSTĖ ir natūralus gimimų reguliavimas, išėtis iš moterystės sunkenybių 224 pusl. \$3.00.

Prenumerata:

J. Tumo-Vaižganto RINKTINIŲ RASTŲ 7 tomai įristi \$21.00, perkant atskirais tomiais kainuos brangiau, o bė to užsisakydami iš anksto palengvinsite leidėjui nustatyti piek spausdinti egz., nes žinoma puikiai kaip sunki šiuo laiku lietuviškos knygos būklė. Už prenumeratą pinigų sumokėsite kai knygas gausite.

Lietuviškos plokštelės Kipro Petrausko, Kutkausko, Sabanaušo ir kitų dainininkų įdainuotos. Be to, didelis pasirinkimas: šveicariškų LAIKRODŽIŲ, FOTO, RADIO aparatų, RAŠOMŲ, SIUVAMŲ mašinų, VAIKAMS VEŽIMELIŲ dvigubų sportinių ir nesportinių. Kas užsisakys iš šio sąrašo prekių nemažiau -10 dol. gaus gražią lietuvišką dovanėlę.

Prekes siunčiame į visas pasaulio šalis, reikalaukite smulkesnių informacijų.

J. Karvelis, 3322 S. Halsted St., Chicago, Ill. Tel. Yards 7-0677.

ATKARPA. Prašan įrašyti mane į Vaižganto Rinktinių Rastų prenumeratorių skaičių:

Pavardė, vardas Nr. gatvė

Miestas, valstybė

Parašas

PAIESKOJIMAI

BALFo centras yra prašomas paieškoti Amerikoje šių asmenų:

Jonas ŽUTAUTAS ir Petronėlė ŽUTAUTIENĖ, kilusi iš Beinoriškių km., Šveikšnos valsė, Tauragės apskr. (Atvykusi į prieš Didįjį Karą).

Vincas ZOKAS, sūnus Antano. Jonas KLIVEČKA, sūnus Jonno, gim. 1914 m., Blūdžių km., Panevėžio apskr.

Elzbieta RUTKAUSKIENĖ, kilusi iš Balbieriškių, Marijampolės apskr.

Gediminas ir Kęstutis RUTKAUSKAI, kilę iš Balbieriškių, Marijampolės apskr.

Birutė, Aldona ir Julė RUTKAUSKAITĖS, kilusios iš Balbieriškių, Marijampolės apskr.

Povilas VAITKUS, sūnus Vinco, gim. 1900 m., Veviržėnų vals., Kretingos apskr. Yra žinių iš Lietuvos.

Patys ieškomieji arba kiti koks nors apie ieškomuosius žinantieji, prašome atsiliėpti šiuo adresu: BALFas, 105 Grand Street, Brooklyn 11, New York.

Paieškomas Romualdas

Zukauskas, gyvenęs Lietuvoje, Kaunas-Šančiai, lankęs Technikos mokyklą Kaune. Yra žinių iš Lietuvos.

Jis pats ar žinantieji apie jį prašomi atsiliėpti šiuo adresu: B. Bružas, 1193 E. 82 St., Cleveland 3, Ohio. Tel. SW 5-5174.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

jau išėjo iš spaudos ir siuntinėjamas užsisakiusiems.

Devyniomis spalvomis jame atvaizduota Lietuvos žemė: aukštumos, kalnai, lygumos, žemumos, ežerai, upės, upeliai, keliai. Jame rasi visus Lietuvos miestus, miestelius, bažnytkaimius, buvusius ir tikimas sienas su kaimynais. Žinovai sako, kad tokio Lietuvos žemėlapiio dar neturėjome.

Prie žemėlapiio pridėta atskira knygelė — vardynas su žemėlapiio paaiškinimais ir 7000 vietovardžių.

Žemėlapis išleistas dviejų formų: sulankstomas, knygelės pavidalo, \$3.50, ir sieninis, specialaus popierio, suvyniotas į vamdelį, \$4.50. Su persiuntimu \$5.00.

Žemėlapiu reikalau kreiptis į LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS administraciją, 265 C Street, South Boston 27, Mass., į LE platintojus ir lietuviškų knygų pardavėjus.

KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Užsisakykite KARJ nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemo kamai susipažinti, rašykite:

Savers always welcome

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigiai kainą atspausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams liletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos skaitymas	2.00	Milžino paunksmė	2.50
V. Minkūnas		Balys Sruoga	
Anoj pusėj ežero	1.50	Mėnuo vad. medaus	
P. Andriušis		N. Mazalaitė	2.50
Aukso kirvis	2.50	Naktys Karališkuose	2.00
Juozas Švaistas		L. Dovydnas	
Apie laiką ir žmones	2.50	Ūra pro nobis	4.00
J. Aistis		J. Gilda	
Audra žemaičiuose	2.20	Orfėjaus medis	2.00
VL. Andriukaitis		A. Nyka-Niliūnas	2.00
Atlaidų pavėsy	4.00	Pažemintieji ir nuskriaustieji	2.50
P. Abelkis		F. M. Dostojevskis	
Aukso ruduo	1.25	Po Tėvynės dangum	2.00
M. Vaitkus		Žodžiai vytės Nemunėlio.	
Būdas Senovės Lietuvių...	4.00	Paveikslai V. Augustino	2.00
Sim. Daukantas		Pragaro pošvaistės	3.50
Būkite sveiki	2.60	V. Alantas	
Dr. S. Biežis		Pirmas rūpestis	2.00
Baltasis Vilkas	1.00	Jurgis Jankus	
K. Binkis		Pietų vėjelis	1.60
Valutis	1.50	Vytė Nemanėlis	
J. J. Bačiūno leidinys		Paklydę paukščiai I	2.20
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Jurgis Jankus	
B. Stundžia		Paklydę paukščiai II	2.60
Cezaris	2.00	Jurgis Jankus	
Mirko Jelusič		Pietų kryžiaus padangėje	4.50
Didžioji kryžkelė	2.00	Sudarė Gaučys	
B. Brazdžionis		Paskutinis Prūsų sukilėlis	2.00
Duktė	2.40	M. Springhorn	
Alė Ruta		Petras Širvokas	2.70
Daktai ir nuorūkos	1.00	Juozas Švaistas	
Leonardas Žitkevičius		Po raganos kirvių	1.50
Don Kamilius mažasis	2.60	Jurgis Jankus	
pasaulis		Pabučiavimas	1.50
Guarreschi		J. Grušas	
Didžiojo atgailos	3.50	Rytų pasakos	3.00
R. Spalis		V. Krėvė	
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Raudoni batukai	1.60
Stepas Zobarskas		Jurgis Savickis	
Eldorado	1.80	Sudie, pone čipse	0.75
J. Švaistas		James Hilton	
Gyvačių lizdas	2.60	Strėlė danguje	2.00
Francioš Mauriac		Henrikas Radauskas	
Gimdytoja	1.75	Saulės Takas	2.50
Francioš Mauriac		Nelė Mazalaitė	
Gabija, literatūros metraštis	6.50	Silkai ir vilkai	1.00
Gintariniai vartai	2.00	Runcė Dandieris	
N. Mazalaitė		Senujų lietuviškų	
Gyvulių ūkis	1.00	knų istorija	3.30
George Orwell		V. Biržiška, kiet. virš.	2.00
Giesmė apie Gediminą	2.00	papr. virš.	
B. Sruoga ir V. Petravičius		Saulutė debesėlius	1.50
Jauanai inteligentai	1.25	L. Žitkevičius	
V. Andriukaitis		Sventieji akmenys	2.00
Kryžkelės	3.50	Faustas Kirša	
A. Vieniulis		Šventoji Lietuva	3.00
Kaimynai	2.50	Jurgis Savickis	
J. Paukštelis		Teresė Neumanaitė	3.00
Kaip jie mus sušaudė	1.80	J. Burkus	
J. Petraitis		Tipelis	3.00
Kuprelis	2.00	Pulgis Andriušis (įrišta)	
Ignas Seinius		Trumpa diena	4.00
Keliai ir kryžkelės	2.50	Tomas Nipernadis	2.60
Putinas		August Gailit	
Kon. Tihi,	3.75	Tarp pelių ir vyry	1.25
Thor Heyerdahl		John Steinback	
Užgesęs sniegas	2.50	Aloyzas Baronas	
Ugnies pardavėjas	1.00	Balys Rukša	
Uždraustas stebuklas	2.60	Stasius Būdas	
Vanagaitis	2.00	monografija	
Valerijono lašai	1.00	Dr. S. Aliūnas	
Vilnius Lietuvos gyvenime	1.50	Dr. A. Šapoka	
Velykų pasakos	1.00	N. Butkienė	
Vyturėlinai Laukuose	0.75	Vikt. Šimaitis	
Trylika nelaimių	1.25	R. Spalis	
Vaikų knygelė	1.80	M. Valančius	
Varpai skamba	2.50	Stasius Būdas	
Žemaitis nepražus	2.50	P. Abelkis	
Balys Sruoga	3.00		

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

Sapnai kartais išsipildo

— Ar tiki, kad sapnai kartais išsipildo? — klausiau šeiminių, pas kurį neseniai vyko vardinės, garsas apie kurias per "Dirvą" plačiai pasklido po plačiąją lietuvių visuomenę ir po to susilaukė nemenko atgarsio "Drauge".

— Į sapnus nekreipiu dėmesio ir apie jų išsipildymą nieko negaliu pasakyti.

— Tai klausyk, kas man atsitiko. Sapnavau va ką: Einu, rodos, gatve. Staiga pradėjo pro mane zvimbti purvo gabalai, akmenys, pagaliai, net plytgaliai. Žiūriu, kad tą daro ne kokie vaik. palaikiai, o suaugę vyrai, kurių tarpe buvo vienas ir su atbulu kalnireium. Jie metė į mane ką tik sugriebdami, bet vis nepataikė.

Ryto metą atsikėlęs, tą sapną visiškai užmiršau. Jį atsiminiau, gavęs "Draugą" (rugsėjo 1, 1956). Jame besąsaitoks posmelis:

"Dirvoje rugpiūčio 9 d. ir rugp. 23 d. buvo rašoma apie varduves, kuriose buvo išspėsti visi nesusipratimai, liečiantys dr. Daugailio straipsnius Drauge, apie Dirvą ir inkviziciją. Kai kurias Daugailio straipsnio vietas Dirva pavadino "skystimavimu". Atrodo, kad tose vardinėse buvo tikrai paskystimauta, todėl ir straipsniai išėjo mažai laipsningi ir labai vandeningi".

Šeimnininkas, perskaitęs tą posmelį, tarė:

— Taigi, čia taikoma man ir jums, vardinėse buvusiems. Reiškia sveiko sapnas išsipildė. Dabar ir man prisimena neseniai sapnuotas sapnas. Einu patvoriui, o iš už tvoros šuo kad loja, kad loja. Įkasti negalėjo.

— Bet ko tas "Draugo" rašytojas norėjo atsiiekti, rašydamas, kad mūsų vardinėse buvo tikrai gerai paskystimauta? Juk ne vienas čia turi pamąslyti, kad pas mus tiesiog girtuokliauta. Na, o yra faktas, kad mūsų vardinėse jokių svaigalų nebuvo. O kai dėl mūsų paiskalbėjimų, tai visa lietuvių visuomenė žino, kad rimtai kalbėjome apie rimtus klausimus.

Kas ten to rašytojo galvoj bebuvo, jo siekia mus pažeminti, pajuokti, paniekinti mūsų pasikalbėjimus.

Tada aš atskleidžiau atsinešą "Draugo" num. (rugp. 4, 1956), kru yra vysk. Brizgys straipsnis pavadinimu "žodis", ir sakiau:

— Va, vysk. Brizgys rašo, kad humoras ir sarkazmas gali būti ir labai geras, jeigu jis nukreiptas bendrai prieš ydas, silpnas, bet vardiniai neužgaulyoja nė vieno asmens, nė vienos grupės. Toliau vysk. aiškina, kad kai žodis yra taikomas pavardintam ar lengvai atspėjamam asmeniui, šeimai, tai yra jau ne silpnųjų pajuokimas, o asmens ar šeimos pažeminimas. To nevalia daryti, rašo vysk., nei teisėjui teismo salėje, nei rašytojui spaudoje, nei kalbėtojų per radiją, ar pokalbius. Toks elgesys, rašo vysk., yra neteisingas, nepadorus ir giliai nekrikščioniškas.

Ar derinasi rašiniai apie mus "Drauge" išspausdintieji su tuo, ką čia vysk. Brizgys pareiškė?

— Humoro ir sarkazmo klausime aš nesu toks griežtas, kaip vysk. Brizgys. Aš sakau, kad leistina pajuokauti ir apie asmenis, bet su sąlyga, jei yra tam pagrindas. "Draugo" "humoristas" tokio pagrindo neturėjo. Bet kur kas didesnis nusikaltimas yra iškreipti svetimas mintis, kaip kad Dr. J. Daugailis yra padaręs "Drauge", rašydamas apie mus. Lygiai didelis nusikaltimas prikišti kitam tokias mintis, kurių kritikuojamas asmuo nėra pareiškęs. O Dr. J. Daugailis mums tą padarė.

— Taip, mes savo pasikalbėjime nurodėme, kad vysk. Brizgys sakė, kad į Washingtoną nevažiavo dėl laiko stokos. O "Draugas" rašė, kad ir prel. Balckūnas ir vysk. Brizgys į tautininkų ruošą sąskrydį nevažiavo dėl to, kad Lietuvos tautininkai savo valdymo metu nebuvo geri katalikams. Aiškus prieštaravimas. Tada statėme klausimą: kas netiesą sako, vysk. Brizgys ar "Draugas"? Atsakymo vis tebelaukiame.

— Man dabar prisiminė vysk. Brizgys straipsnis "Klaida, kuri nebus pataisyta". Tas įdomus straipsnis buvo "Drauge". Tą neatitaisoma klaida tai Kristaus nuteisimas. Ar klausimas, kas netiesą rašė — vysk. Brizgys ar "Draugas" apie nevykimo priežastį į Washingtoną yra toks klausimas, į kurį atsakymas nebus duotas?

— Taip, moralizuoti yra vienas dalykas, o pagal moralės nuostatą gyventi visai kitas dalykas.

— Jei su laikraštine etika prasilenkia koks nors "Keleivis", tai neįstabu. Bet jei "Draugo"

Anuo metu - litvomanijos laikuose

(1900 metai)

1900 metų vasaros pradžia. Liepojaus gimnazijos moksleiviai, po užbaigtų egzaminų, skuba į geležinkelio stotį važiuoti namo. Pilni vagonai tos jaunomėnės. Visų nuotauka pakilus. Vagonuose skamba lietuviškos dainos. Ypač mūsų būrelis išsiskiria iš visų kitų būrelių geras balsais, kaip Pranas Adamkavičius (buvęs Lūšės vaistininikas, seimo narys, bolševikų išvežtas į Sibirą, tenai, kaip girdėti, ir miręs), Mickevičius (Papielės vargonininko sūnus, miręs Dorpatė, būdamas kleriku), Donatas Sukevičius (Jonavos vaistininikas), D. Banevičius ir kt. Ypač Mickevičiaus, kad užtrauks, kitiems pritariant: "Ant marių kranto — Palangos miestely", — tai pasiklausyti subėgs žmonės ir iš kitų vagonų.

Priėjo pasiklausyti ir vienas senelis kunigas, Anykščių klebonas.

laikraštine etika nestovi aukščiau už "Keleivio", tai jau kas kita.

— Tiesą pasakius, asmeniškai aš nejaučiu įžeistų tuo, kad "Draugo" rašytojai nutylėjo mūsų pagrindinę mintį, kad jie iškraipė mūsų mintis, kad jie mums prikišo tai ko mes nesakėme ir kad jie bandė be pagrindimo iš mūsų pasityti. Juk yra parašyta: Palaiminti, kai jums piktžodžiauja... Džiaugkitės ir linksminkitės...

— Taip ir aš jaučiu.

Tai tokie mūsų samprotavimai.

nas. Pamatęs tame būrelyje dainuojantį Donatą Sukevičių, jo parapijietį, lenkiškai šukterėjo: "Ach pane Donatel, kaip gyvenate, kaip sveikata, matyt važiuojate namo?"

O tas šaltai jam atsakė:

— Atsiprašau klebone, aš lenkiškai nesuprantu!

— Kaip nesupranti! Tu dar mažas buvai jau gerai kalbėjai lenkiškai, o dabar sakais "nesuprantu". Och ta litvomanija, litvomanija! Nubaus mumis visus Dievas už jūsų nuodėmes, užtrauks ant mūsų krašto kokią pavietrę-marą. Pamatysite, taip nepraeis!

Ištars piktai tuos žodžius, išdulino susinervinęs net į kitą vagoną, kad tos "litvomanijos" nematytų. O eidamas vis kartojo: "nesuprantu"... "nesuprantu".

Prasišalinus klebonui, nutraukta daina vėl suskambėjo dar galingiau ir su didesniu įkvėpimu.

Man parvažiavus namon, sekantį sekmadienį su tėvu nuvažiavome į bažnyčią (Laižuvą). Po pamaldų šventoriuje sutikome Grochovskį, arba kaip žemaičiai vadina Grekauskį, tos parapijos bajorą, 2-3 valakų žemės savininką, tėvo gerą pažįstamą.

Pasisveikinus jis manęs pradėjo kamantinėti lenkiškai į kokią klasę esu perėjęs, kaip sekasi moksle, ar pažįstu jo giminaitį gimnazistą Feliksą Grochovskį ir t.t.

Mandagiai atsiprašydamas sakau jam, kad lenkiškai nesuprantu. O jis man lenkiškai išdrošė,

— To wstyd panie! O dar gimnazistas, reikia turėti didelę gėdą nemokėti tos kalbos. Tai kaip tu galėsi su mokytais, rimtais žmonėmis pasikalbėti. Išmesk greičiau iš galvos tą "litvomaniją!" Man ir Feliksas nekartą pasakojo, kad liepojiškiai moksleiviai yra užsikrėtę "litvomanija" ir masonerija, priešakyje su jų vadų J. Biliūnu (rašytoju). (Feliksas Grochovski nekurį laiką pietavo mūsų bendrabutyje pas Justiną Pacevičienę ir laike pietų aštriai susikirsavo su Biliūnu, ypač aiškinant Darvino teoriją).

Paskiau nukreipęs kalbą į tėvą žemaitiškai jam sako: "Prižiūrėk savo sūnų kol dar nevelu, kad suvis "nesusibalamutytų!"

Išsiskirėme. Praėjus 10-12 metų, sutinku Laižuvoje Grochovskį, sunkokai jau bėpaeinantį senuką, lazda pasiramsčiuojantį.

Sustabdžius jį, prašnekinau lenkiškai. Senukas net išsižiojo,

akys prašvito nuo to neteketu-mo.

— Matote, sakau jam, kad aš "nesusibalamutijau", bet girdėjau, kad jūsų giminaitis Feliksas, bėdraugaudamas su lietuviiais jau "susibalamutijo", užsikrėtė "litvomanija".

Senukas tik ranka numojo ir nieko nebeatsakė.

A. Mačius

GREETINGS and BEST WISHES
from

AUGUSTUS G. PARKER

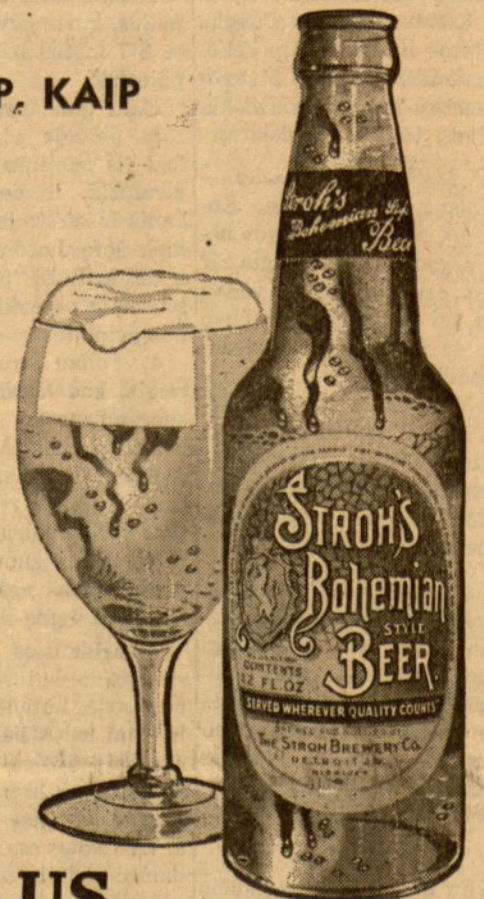
CANDIDATE FOR

STATE SENATOR

REPUBLICAN TICKET NOVEMBER 6, 1957

TIKRAI SKAIDRUS TAIP, KAIP
SKAIDRUS STROH'S
STIKLAS...

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

The Strohm Brewery Co., Detroit 26, Michigan

STROH'S ALUS

yra lengvesnis, šviesesnis, daugiau gaivinantis,
nes jis yra ugnim verdamas prie 2000 laipsnių!

Pirmas paragavimas jums pasakys... jūs niekad neragavot tokio alaus, kaip Strohm's. Ir jūsų paragavimas bus teisingas, nes joks kitas alus nėra daromas kaip Strohm's. Tai verdamas alus. Pabandykite Strohm's. Jis jums patiks. Buteliuose, 12 uncijų dėžutėse ar bare!

JUMS PATIKS

Strohm's

YRA ŠVIESESNIS!

TUMAS - VAIŽGANTAS VILNIUJE

Kai Juozas Tumas-Vaižgantas 1933 metais baigė šios žemės kelionę, prof. Mykolaitis-Putinas rašė: "Be Vaižganto mūsų gyvenimas pasidaro tamsesnis, liūdnas ir, tarsi, net blogesnis, nes nėra to, kuris taip jautriai reaguodamas į kiekvieną gėrio pasireiškimą, skleidė aplink mus optimizmą, pasitikėjimą ir šviesą".

Neabejotina, jei dabar mūsų tarpe tebevaikščiotų Juozas Tumas-Vaižgantas, mes daugelį reikalų lengviau sutvarkytume, daugelį ginčų greičiau užbaigtume. Bet, kai Juozo Tumo-Vaižganto mūsų tarpe nebėra, apie jį yra verta didelio dėmesio A. Merklio parašyta ir J. Karvelio gražiai išleista knyga "Juozas Tumas-Vaižgantas".

Norėdami, kad ši verta knyga būtų kiekvieno mūsų šviesuolio namuose, ir leidžiam čia jai pačiai kiek prakalbėti į skaitytoją. Red.

Sugrįžus kun. J. Tumui į Vilnių, lietuvių politinis veikimas buvo užsimezgęs ir jo to-

liau, juo labiau stiprėjo. Jau stipriai ir gana plačiai veikė Lietuvos Valstybės Taryba; buvo deramasi su vokiečiais ir svarstomi įvairūs kitoki su Lietuvos likimu susiję dalykai. Sugrįžusį į Vilnių kun. J. Tumą lietuvių visuomenė ir jos veikėjai maloniai priėmė. "Lietuvių Draugijos Komitetas nukentėjusiems dėl karo šelpiti" savo posėdyje gegužės mėnesį 17 dieną pasveikino į Vilnių sugrįžusį kun. Juozą Tumą ir nutarė jį priimti savo nariu. Komiteto sekretorius kun. P. Dogelis, kitą dieną tai pranešdamas, kviečia kun. J. Tumą į komiteto posėdžius, kurie esti du kartu per savaitę: pirmadieniais ir penktadieniais 7 valandą vakaro.

Kun. J. Tumas apsipažinęs su Vilniaus lietuvių gyvenimu tuoj stėjo laikraštinių darbo dirbti. Pasipiršo P. Klimui, "Lietuvos Aido" redaktoriui, feljetonus rašyti. P. Klimas, skirtingos pasaulėžiūros žmogus, iš pradžių nenorėjo sutikti: bijojo, kad jų nuomonės skirsis. Bet pats redaktorius, matyt, gerokai jau buvo įvargęs ir jam padėjėjas buvo ne pro šalį. Todėl kun. J. Tumą priėmė, ir jis

pradėjo dirbti "Lietuvos Aide". Čia jis išspausdino kelias dešimtis įvairaus turinio straipsnių. Rašė apie politikos bei kultūros dalykus, lengvesnio turinio feljetonus, knygų recenzijas, naujų Lietuvos politikos veikėjų biografijėles ir kt. Vienu žodžiu, tarpininkavo tarp lietuvių naujosios valdžios ir visuomenės. Vėliau P. Klimas iš "Lietuvos Aido" pasitraukė, ir faktinuoju redaktoriu liko vienas kun. J. Tumas.

Tuo pat laiku kun. J. Tumas išvažiavo po Lietuvą pasidairyti. Norėjo kaip žurnalistas ir savo krašto išsilgęs kelerių metų emigrantas pamatyti, kas dedasi Lietuvoje. Pa-buvo kiek Svėdasuose, Krekenavoje ir tuo pačiu žygiu dar aplankė keletą apskričių. Visur matė verksmingą Lietuvos padėjimą. Visur šeiminkavo vokiečiai, o lietuviai buvo nežmoniška suvaržyti ir užguiti. Didysis karas ir vokiečių okupacija buvo liūdnus pėdsakus palikusi. Lietuvos ūkis buvo sugriautas, žmonės nežmoniška įbauginti. Taigi, pirmieji žingsniai kopiant į nepriklausomą gyvenimą buvo labai sunkūs ir vargingi.

Sugrįžęs į Vilnių, kun. J. Tumas sušaukė tam tikrą prie Valstybės Tarybos komisiją, kur išdėstė matytąsias blogybes. Kad žygis nebūtų per nieką, jis Valstybės Tarybai įteikė motyvuotą skundą. Tačiau šis skundas buvo nebe pirmas. Valstybės Taryba buvo ir daugiau tokių raštų gavusi, bet ji nieko pozityvaus šiuo atžvilgiu negalėjo daryti, nes

dar buvo bejėgė.

Kun. J. Tumui Lietuvos likimas labai rūpėjo, todėl jis, kad ir nebūdamas Valstybės Tarybos narys, lankydavosi jos posėdžiuose. Žinoma, jam, laikraštinkui, toks glaudus bendradarbiavimas su vyriausiu Lietuvos kūriamosios valstybės politiniu organu buvo naudingas. Jis geriau galėjo sekti Lietuvos politiką ir jos laimėjimais pasidžiaugti su savąja visuomene periodinėje spaudoje.

Kun. J. Tumą, kaip pasižymėjusį veikėją, buvo norima kooptuoti į Valstybės Tarybą. Tačiau dėl tam tikrų sumetimų jo nebekooptuota. Mat, "Tautos Pažangos" partija jau ir be kun. J. Tumo Valstybės Taryboje turėjo pakankamai savų žmonių, todėl kun. J. Tumo ir nebekooptavo, nes buvo manoma, kad jis bus naudingesnis, dirbdamas savo įprastinį laikraštinių darbą. Nors ir nebūdamas Valstybės Tarybos narys, tačiau kun. J. Tumas nuo jos nesišalino, kartais jos posėdžiuose sekretoriavo, sekė jos darbus ir, be abejo, Valstybės Tarybos kuluaruose turėjo įtakos. Jis dalyvavo posėdyje, kuriame buvo svarstomas Uracho klausimas. Daugumu balsų buvo nutarta Urachą kviesti Lietuvos karaliumi Mindaugo II vardu. Uracho kandidatūrą besvarstant iškilo gyvas ir svarbus klausimas, kas Lietuvai geriau — respublika ar monarchija. Daugis Tarybos narių pasisakė už monarchiją. L. Noreikai buvo pavesa šią nuomonę argumentuoti. Jis

apie tą dalyką parašė visą brošiūrą, kuri buvo spausdinama ir jau matricos padarytos. Bet papūtė kiti vėjai, Mindaugo II kandidatūra pati savaime atkrita.

Netrukus Lietuvoje prasidėjo neramumai. Krašte pradėjo siausti bermontininkų gaujos, slinko Lietuvos linkui bolševikai. Miestuose pradėjo maisto trūkti. Atsirado tikras vargas, o drauge su juo ir parkikimas. Bolševikams prie Vilniaus artėjant, daugumas lietuvių veikėjų, bijodami bolševikų teroro, išbėgiojo. Kun. Juozas Tumas liko Vilniuje ir toliau dirbo laikraštinių ir visuomenininko darbą. Gyventi buvo sunku. Vargas buvo ir su "Lietuvos Aidu": trūko popieriaus ir malkų. "Žaibo" spaustuvių, kur buvo spausdinamas "Lietuvos Aidas", tebuvo vos keli laipsniai šilimos, ir rotacinė mašina negalėjo dirbti: tokioje temperatūroje dažai netirpsta. O labiau šildyti malkų trūko. Daug tekdavo pavargti, kol surasdavo popieriaus.

Taip bevargstant netrukus ir bolševikai, V. Kapsuko ir Angariečio-Aleksos vedami, užėmė Vilnių. Jiems pritarė darbininkai, o tariamieji buržujai bijojo. Dabar Vilniaus visuomenei teko išspręsti naują klausimą, būtent: kurios taktikos laikytis su bolševikais? Kovoti su jais, neturint savos kariuomenės, sunku, tiesiog negalima. Boikotuoti juos vėl būtų neprotinga, nes jie tada gali neklausydamas pradėti terorizuoti. Protingiau-

NUOMONĖS

Tikrai vertėtų pasvarstyti ir pertvarkyti

Dr. P. Mačiulis rugpjūčio mėn. 16 d. Draugo 194 nr. "Ar never-tėtų pasvarstyti?", teisingai ke-lia Alto surinktų pinigų naudo-imo klausimą ir siūlo šį reikalą apsvarstyti.

Savo straipsnyje dr. P. Mačiulis kreipia skaitytojų dėmesį į tai, kad Altas, vedant Lietuvos ir kartu Latvijos ir Estijos va-davimo bylas, pats vienas den-gia visas išlaidas. Jo žodžiais, vien tik Kersteno Komisijos rei-kalams išleista 47,000 dolerių; nemažai kainavo sen. Douglas pasiūlytas įstatymo papildymas, kurį priėmus buvo tikėtasi gauti 20 milijonų dolerių pavergtoms tautoms remti.

Paskutiniomis dienomis spau-doje buvo pranešta, kad spec. pa-gamintais aukso medaliais, po 500 dolerių vertės, Altas apdo-vanojo Kersteną ir sen. Douglą. O kur kitos išlaidos, kaip kelio-nės, banketai, spaudos atstovų konferencijos ir t.t., kurie siekia kelių šimtų tūkstančių dolerių.

Dr. P. Mačiulis toliau sako — "visi žinome, kad Kersteno Ko-misija tyrė ne vien Lietuvos ne-teisėtą užgrobia, bet lygiai ir latvių su estais, gi, kiek vėliau ir lenkų, tai ne mūsų vieny buvo reikalas ir byla, o tačiau susi-daro įspūdis, kad visa to komi-teto piniginė našta tepalietė lie-tuvių pečius. Žinau tikrai, kad ir kitais (ir ne vienu) atvejais mū-sų Altas yra nepašykstėjęs iš-mesti tūkstantį ar kelis Pabal-tiečių bendrų reikalų."

Savo straipsnį dr. P. Mačiulis baigė taip: "Čia yra kažkas ne-tvarkoje: arba visuomenė ligi šiolei nebuvo tiksliai informuo-jama, arba visas politinės veiklos darbas turėtų būti ne vien deri-namas takto atžvilgiu, bet ir medžiagos naštos tikslams pa-skirstymo atžvilgiu."

Po trijų dienų, t. y. rugpjūčio 19 d., Naujienos, apžvalgos sky-riuje atspaudė, nenurodant au-toriaus pavardės, straipsnį, pa-vadinintų "Darbas ir finansinė našta".

Šiuo straipsnio autorius sten-giasi atremti dr. P. Mačiulio ke-liamas abejones ir pagaliau pri-sipažįsta, kad dr. P. Mačiulio in-formacija yra tikslė. Iš šiuo straipsnio aiškėja, kad 1) Altas dirba be kontakto ir ryšio su latvių ir estų organizacijomis, 2) kad "lietuviams nesudaro jo-kio ypatingo sunkumo, kalbant

zacijos gyvenime yra priimta, kad po didesnių nepasisekimų vyriausybė ar organizacijos va-dovybė atsistatydina. Po šitų po-litinių ir ekonominių nepasise-kimų turėtų atsistatydinti ir Al-to vadovybė.

Skaudu matyti kenčiančius, vargstančius kūrėjus-savanorius invalidus, kultūrininkus, moksl-i-ninkus ligonius, našlaičius kai-jais niekas nesirūpina, skursta lituanistikos mokyklos, neaprū-pintos mokslo priemonėmis ir vadovėliais. Lituanistikos Insti-tutas, dėl lėšų stokos, pasmerk-tas merdėti.

Ar rami straipsnio autoriaus sąžinė tokios bkūlės akivaizdoje. Padėtis nenormali reikalaujanti ir svarstymo ir pertvarkymo.

A. R.

Ar reikalingas toks leidinys?

Talkininkaujantiems renkant žinias naujajai P. L. ŽINYNO laidai neretai tenka susidurti ir su skeptikais: o kam esą tas ŽINYNAS reikalingas, apsiėjo-me be jo iki šiol, apsisieime ir toliau...

Žinoma, tos rūšies asmenys be daug ko "apsieina". Daugeliui jų nereikalingi lietuviški laik-raščiai, nes svarbesnės naujienos angliškuose surašytos, nereika-lingos lietuvių draugijos, nes, anot jų, su jomis Lietuvos vistic-kie neišvaduosi, nereikalingos lietuvių mokyklos, parapijos ir t.t.

O vis tik savo tautos ir vals-tybės likimu besirūpinantiems daug kas reikalinga. Jei tik pa-žiūrėsime į amerikiečius, pama-

tysime nesuskaitomą daugybę įvairiausių "directories", kitaip tariant, žiny-nų. Čia ir gydytojai, inžinieriai, architektai, dailini-n-kai, literatai, Romos Katalikų Bažnyčia turi savo žiny-nus. Ži-noma, mes, lietuviai, negalime turėti kiekvienai profesijai ži-nynų, bet už tat galime ir turi-me turėti vieną bendrą Žiny-ną viso pasaulio ir visų profesijų lietuviams. Štai ką tuo klausimu sako mūsų kultūrininkai ir vi-suomenės vadai:

Prof. A. Bendorius: "Jūsų iš-leistasis žiny-nas yra ligi šiol vie-na svarbiausių liet. kny-gų, turin-čių didelės praktiškos reikšmės. Dėl to sveikinu nouširdžiai užsi-mojimą išleisti jo naują (pato-bulintą) laidą. Jos laukšiu su di-

deliu nekantrumu, nes žinau, kad ten bus daugybė man kaip enci-klopedistui naudingų faktų."

Pranas Zundė iš Vokietijos ra-šo: "Tenka labai sveikinti Jūsų pasiryžimą ruošti naują P. L. ŽINYNO laidą. Žiny-nas yra ne-pamainomas rankvedis kiekvie-nam, kuris bent kiek domisi lie-tuviškuoju gyvenimu. O man da-bar sunku net įsivaizduoti, kaip būčiau savo darbe be jo apsi-ėjęs".

Bibliografas A. Ružancovas: "ŽINYNĄ laikau visada ant sta-lo ir dažnai vartau, mano darbe tai būtinausias leidinys... Nuo-širdžiai sveikinu".

Kun. Albertas Kontautas, Lie-tuvos Vyčių Centr. Dvasios Va-das, rašo: "Sveikinu su gražiu darbu rengiant naują laidą. Pir-moji ŽINYNO laida buvo labai praktiška ir naudinga".

Prof. Dr. Ant. Paplauskas-Ra-

mūnas rašo: "PL žiny-nas turėtų būti viso lietuviškojo gyvenimo gyvas atspindis. Kiekvienas tad turėtų juom įdomautis. Sveikinu puikų planą: įvesti angliškąją dalį. Reikia būtinai — sąlygos reikalauja... Pirmąją laidą esu patenkintas. Tad reikia manyti, kad antroji laida bus žmonėms tikras siurprizas".

Rašytojas Liudas Dovydėnas: "Jūsų užsimojimas tikrai geras ir gal būt bus vertingiausias po Liet. Enciklopedijos, sveikinu..."

Panašių atsiliepimų ir laiškų gauta gana daug. Iki šiol didžio-ji dalis reikalingos medžiagos jau surinkta. Medžiagai apie kolonijas ir organizacijas rinkti visose pasaulio dalyse talkininkauja netoli šimto bendradarbių. Be to, paties redaktoriaus betarpiai išsiuntinėta keli tūkstančiai laiškų.

Žiny-no paruošimo darbas bū-tų palengvintas, jei visur būtų kooperuojama kolonijų redakto-riams — žinių rinkėjams, ir, jei gavusieji laiškus tuoju atsiliep-tų, net jei atsakymai ir neigiami būtų. Negavus atsiliepimo tenka laukti, po to vėl rašyti ir vėl laukti, kuo užtęsimas rankraš-čio atidavimas spausuvei.

Lietuviai profesionalai (advoka-tai, inžinieriai, gydytojai, mu-zikai, dailininkai, dainininkai) ir biznieriiai gavusieji pranešimus, o taip pat ir jų negavusieji pra-šomi atsiliepti. Visuomenininkai prašomi rašyt apie savo organi-zacijas.

Be to, ŽINYNO išleidimas bus palengvintas, jei atsiras dides-nis skaičius jį iš anksto užsisakiusių. Iš anksto užsisakiusieji jį gaus už keturis dolerius pa-prastais ir už penkis kietais apa-darais. Žinias ir rezervacijas siųsti. Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

Pataik kaimynui
prenumeruoti

DIRVAI

RADIO — TV TAISYMAS
AMUR CO.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS
Darbas garantuotas.
Saukti kiekvienu laikui
8008 Clark Ave.
Telef.: OL 1-1790

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the **MAY** Co's **BASEMENT** store

Ir Mokykloj! Ir Mašinoj!

ALPAKA PAMUSALAS

DVIGUBAS

Campus Paltas

Dydžiai
10 iki 18

19.98

• Tamsiai pilka • Šviesiai pilka • Ruda

Nauda yra geriausias žodis šiam 1956 stiliaus Campus paltui. Dabar jis yra su džezu, kad turėtų puikų gražumą. Tiktai 30" ilgumo iš Danegal tweed, suverpto iš 60% vilnos dėl šilumos ir 40% vatų dėl stiprumo... su pilnu alpaca pamušalu. Įdomūs kišeniai su šiltu Mouton avies kalnieriūm... 4 guzikų priešakys.

Pašto ir telefono užsakymai priimami... Šaukite CHERRY 1-3000

The May Co.'s Basement Misses' and Women's Coat Department

sia buvo ieškoti su bolševikais šio-ko ar tokio modus vivendi, pamėginti su jais bendrai dirbti ne politinį, bet kultūrinį darbą. Tokios nuomonės buvo kun. J. Tumas, kuris gyve-nime daugiau ieškojo ne to, kas žmones skir-ria, bet kas juos vienija. Štai tuo principu jis ir čia vadovavos. Atsiradusiam padėjimui apsvarstyti 1919 m. sausio mėn. 6 d. keli šimtai Vilniaus lietuvių susirinko savo "Rū-tos" klube. Tame susirinkime buvo tarp kitko priimta ši rezoliucija:

"Nekliudydami jokioms demokratinėms socialinėms Lietuvos reformoms, nespresda-mi, kokia perilga nusistatys Lietuvoje val-džios forma, nė kaip ji su kaimynais grupuo-sis (visa tai tesprenžia pati Lietuvos liau-dis), — mes paliekame piliečiais jau apsi-sprendusias valstybės — Lietuvos Respubli-kos.

Piliečius: Gaidelionį Povilą, Mašiotą Jo-ną, Mašiotienę Oną, Paulavičių ir kun. Juozą Tumą įgaliojame tai pranešti Karo Revoliuci-niam Komitetui ir pranešti mums jo nuo-mone".

Toji delegacija su minėtają rezoliucija turėjo eiti pas V. Kapsuką, kuris tuomet bu-vo laikomas Lietuvos ir Gudų krašto prezi-dentu. Delegaciją vedė kun. J. Tumas, geras iš senesnių laikų V. Kapsuko pažįstamas ir ne kartą jam padėjęs. V. Kapsukas delega-ciją gerai priėmė, buvo malonus, labai man-dagus ir daug geriau, negu pirma nusiteikęs.

Kun. J. Tumas delegacijos vardu šiaip į V. Kapsuką prakalbėjo:

— Mes, lietuviai, esame labai susirū-pinę savo ateities problema. Taigi, supran-tama, kad laiku norėtume gauti žinių apie šį klausimą. Ypačiai, ar nauji atėjūnai mano, jog bus galima bendradarbiauti su Vilniaus miesto ir krašto lietuviais, per kuriuos eina-te toliau? Jei manote, kad bus galima ben-dradarbiauti su žmonėmis, nežiūrint jų vi-daus įsitikinimų, tačiau pripažįstančių fakti-nę šio krašto padėtį, tai ar laiduojate tauti-nes jų teises, ypač teises lietuvių kalbos, kai-po valstybinės, pačiai gi Lietuvai — teisę vadintis ir būti atskiru politiniu vienetu? Pagaliau, kaip manote užtikrinti gyvento-jams asmeninį atvangumą ir aprūpinimą maistu? Lietuviai susirūpinę tuo, kad nema-to savo kalbos viešuose skelbimuose, taip pat ir Vlastybės ženkle. Jų pašalinimo, valstybės kalbos ir simbolio, mes nesuprantame ir to nesutaikome su jūsų atsakymu nuo bet kokių imperialistinių siekimų. Šitų informa-cijų norėtų delegacija gauti, idant galėtų jų saviškiams pranešti.

Miečevičius-Kapsukas šio lietuvių pareiškimo atsidėjęs išklaušė ir savo nuomone pa-reiškė. Jis sakė ne Lietuvos užkariaut atėjęs, bet noris pereiti į Vokietiją. Todėl Lietuvos žadėjo neskriausti, o už paimtą maistą ža-dėjo kitkuo atlyginti. Su žmonėmis, kurie jų neboikotuosią, žadėjo darbuotis, nesiklaus-

dami jų įsitikinimų.

— Lietuvos ir Gudijos valstybė — pa-sakojo V. Kapsukas — Rusų liaudies komisa-rų oficialiniai pripažinta ir patvirtinta są-jungoje su Rusija. Valstybės ženklo ir vals-tybių bei tautinių spalvų nepripažįstame. Per daug kovojome už raudonąją vėliavą, kad pakestume šalia "dryžumus". Lietuvių kalbos valstybėje nepripažįstame, nes pas-mus nėra valstybinės tautos, nė kalbos: ar-ba tikrai, visos yra valstybinės: lietuvių, lenkų, gudų ir žydų. Jei paskelbimuose kuri kalba apleista, tai tik per greitumą. Daugiau to nebus. Lietuvos ženklus sudraskė ar su-daužė, man dar čia nesant: būčiau liepęs sveikus padėti į archyvą.

Lietuviai, sužinoję šį delegacijos pra-nešimą, juo buvo, žinoma, nepatenkinti, ta-čiau nurimo: geresnio išejimo nebuvo. Ir iš tikrųjų, bolševikai Vilniuje, palyginti, elgėsi žmoniškai. Nors smarkiai baidė, bet kraujo neliejo ir nedaug teplėšė. Tai iš dalies V. Kapsuko ir kitų lietuvių komunistų nuopel-nas. Už tai Revkimas (Revoliucionnij Kom-i-tet), kur buvo beveik vieni žydai, griežė dan-tį, kad Lietuvoje daroma, kažkokių ceremo-nijų, užuot k stienkie stačius ir gana.

Lietuviai iš pasikalbėjimų su Vilniaus bolševikų vadais, kurių daugis buvo žymūs lietuvių veikėjai, pamatė, kad bus galima ir su bolševikais bendrai dirbti, jei tas darbas bus nandingas lietuvių kultūrai. Priešingai,

to darbo nedirbant, liks didelė spraga arba lenkai užlįs už akių ir varys savo šovinistinę politiką.

Su bolševikais dirbti bendrai lietuvių kul-tūrai juoba buvo parankiau, kad lietuvių kul-tūros reikalams ypač buvo palankus švietimo komisaras Vaclovas Biržiška. Jo valdomo ko-misariato buvo daug lėšų skirta lietuviškiems spaudiniams leisti. Tuoju buvo pradėta or-ganizuoti vertėjus. Į jų eiles pateko ir kun. J. Tumas, kuris bene daugiausia išvertė tuo-kart į lietuvių kalbą pedagoginės literatūros. O jos kaip tik trūko. Buvo pasiimti versti patys naujausieji ir reikalingiausieji peda-gogikos darbai. Jis išvertė Kat. Janžulės "Darbo pradas Vakarų Europos mokyklose", N. Krupskės "Liaudies švietimas ir Demo-kratija". Kiršenšteinio "Darbo Mokykla". Iš šių vertimų tik pirmąjį švietimo komisa-riatas besuspėjo išleisti, o visi kiti liko rank-raščiuose ir dar ligšiol tebeguli neišspausdin-ti.

Bolševikų reikalų vedėjas V. Požėla taip pat kreipdavos į kun. J. Tumą, prašydamas ką išversti jo reikalams. Jo prašomas išvertė įstatymą apie dvarus ir dvarelius.

Tą įstatymą beversdamas, kun. J. Tu-mas ėmė sirgti. Ligą pagreitino dar ir šis atsitikimas. Vieną dieną ateina pas jį da-vatkėlė, skųsdamosi, kad negali su kunigu palaidoti vienos neturtingos moterėlės. Daug pinigų neturinti, o už dešimt markių nesu-

randanti kunigo, kuris nabaštikę į kapus lydetų. Kun. J. Tumas sutiko laidoti dovanai. Kol nuėjo su nabaštike ligi Rasų kapų, ge-rokai parvago, ir liga dar labiau suėmė. Ei-nant namo, iš pradžių pasidarė labai lengva, rodos, žmogus iš kūno išsineri. Tik kilstelėk rankas į šalis — ir lėksi, kaip paukštis. Bet toliau ėeinant, kojos ėmė sunkėti ir vos-ne-vos namo beparėjo. Kambaryje atsidūrus, galva ėmė kvaisti, akysse raudoni ratai žai-žaruoti ir reikėjo paskutines jėgas sukaupti vertimui baigti. Darbą pabaigęs, tuoju išsi-rengė pas V. Požėlą, atidavė jam vertimą, o namo sugrįžęs atgulė į lovą. Dėmėtoji šiltinė suėmė ne juokais, ir kun. J. Tumas išgulėjo lovoje apie porą mėnesių.

Kun. J. Tumui ne kartą teko tarpinin-kauti tarp bolševikų ir skriaudžiamos Lietu-vos visuomenės. Gera pažintis su V. Kapsu-ku čia daug padėdavo. Taip, pavyzdžiui, bol-ševikai, norėdami pasityčioti iš Vilniaus vys-kupo Jurgio Matulaičio-Matulevičiaus, jo rū-mus sekvestravo ir salione įkurdino šešias ištvirkusias bolševikes žydes. Jos ten triukš-maudavo ir neduodavo vyskupui ramybės. Te-ko kun. J. Tumui kreiptis į Kapsuką, kad jis tas žydes iš vyskupo rūmų pašalintų. Ir šiuo-kart kun. J. Tumas laimėjo — žydes buvo lauk išvytos.

AVIACIJOS TARNYBOJE

JARAS RAMUNIS, Capt. USAF (MC)

Prieš pat 1954 m. Kalėdas gavau sveikinimą, kurio tik retas pasigedauja susilaukti. Tai buvo pašaukimas karinei tarnybai. Nors jis ir nebuvo labai nelauktas, nesitikitės, bet nebuvo ir džiugi žinia. Kiek įdomesnis buvo pranešimas, kurį gavau porą dienų vėliau. Tai buvo pranešimas, jog karinės tarnybos atlikimui esu paskirtas į karo aviaciją.

Šis antrasis pranešimas mane truputį nustebino, nes iki šiol tik labai retas gydytojas, ne čia gimis amerikietis, buvo skiriamas į šią ginklo rūšį. Iš asmeniško pokalbio su gydytoju amerikiečiais man teko ne kartą išgirsti, jog daugelis jų savo laiką bandė pateikti į karo aviacijos tarnybą, bet toli gražu ne visiems tas pasisekė. Tad šis paskyrimas, be jokių žygių iš mano paties pusės pateikti į šią naują ginklo rūšį, mane tikrai nustebino.

Pradžioje nemaža mėnesių pildant įvairiausias formas, įvairiausias metrinio ilgumo formuliarius, kol 1955 m. gegužės mėn. gavau pranešimą, jog esu priimtas J.A.V. Karinės Aviacijos (USAF) kapitonu - gydytoju. Ir vėl praslinko nemaža laikas, kol gavau įsakymą prisistatyti tarnybai.

Buvo jau 1956 m. kovo mėn., kai pajudėjau iš Čikagos, keliaudamas į pietus, į Alabamos valstybę, kur turėjau prisistatyti Gunter AFB, esančioje prie pat Montgomery miesto, Alabamos sostinės. (AFB reiškia Air Force Base).

Montgomery pasirodė esąs gana gražus, nors ir ne per didžiausias miestas, išsistatęs tarpe kalvų, gražioje apylinkėje. Amerikos pilietinio karo metu čia buvo pietinių valstybių sostinė, kur gyveno ir Konfederacijos prezidentas Jeffersonas Davis. Dar ir dabar tas nedidelis namukas, kur tada Jeffersonas Davis gyveno, tebėra vadinamas "White House of the South" (Pietinių Valstybių Baltieji Rūmai).

Jisai yra visiškai prie pat Alabamos Capitol ir jame dabar yra įrengtas muziejus vaizduojantis anų laikų gyvenimą. Visiškai čia pat yra ir valstybinis muziejus, kur surinkti įvairiausi daiktai, vaizduojantieji tos valstybės gyvenimą. Greta įvairių eksponatų, panašių į tuos, randamus bet kuriame Amerikos muziejuje, čia yra nemaža ir savotiškų, vargu kur kitur berandamų. Tai eksponatai iš Amerikos tarpusavio karo laikų.

Ant sienų kabo portretai generolų bei kitų karininkų, vadovavusių pietinių valstybių kariniams daliniams to pilietinio karo metu. Išstatyti ir pavyzdžiai tų uniformų, kurias vilkėjo įvairūs pietinių valstybių kariniai daliniai. Greta yra ir vėliavų bei pasižymėjimo ženklų, paimtų iš patekusių belaisvėn šiauriečių.

Tas muziejus sudaro gana savotišką įspūdį. Jame pabuvęs, nenoromis susidarai įspūdis, kad Jungtinės Amerikos Valstybės toli gražu nėra vienas ištisinis vienetasis, bet yra sudarytos iš daugybės skirtingų dalelių, turinčių savo skirtingą istoriją, besididžiuojančią visai skirtingais istoriniais faktais.

Prie pat Capitol yra gražus, didingas paminklas tarpusavio karo metu žuvusiems pietinių valstybių kariams ir jūrininkams. Jame iškeliami pietiečių žygiai ir laimėjimai. Pats Capitol pastatytas ant kalvos ir matomas gana iš toli.

Jo rūmose buvo padarytas sprendimas atsiskirti iš tuometinių Jungtinių Amerikos Valstybių ir tenai gimė Konfederacija, tenai buvo išrinktas pirmasis ir vienintelis Konfederacijos prezidentas, iš ten Pietinės Valstybės buvo valdomos to tarpusavio karo metu.

Dar ir šiandien gana daug žmonių aplanko tas istorines vietas, su pasididžiavimu prisimindami pietiečių žygius ano karo metu, pagerbdami to karo didvyrius. Tačiau tų žmonių, nors ir tebegebiančių ar net tebegebinančių pietinių sukilėlių žygius ir tuos žmones, kurie prisidėjo prie gana žiauraus ir naikinančio karo sukėlimo, — tų dabartinių pietiečių nuotaikos jau žymiai skyriasi nuo jų protėvių nuotaikų. Nors jie, iš tradicijos, "jankių" vis dar nemėgsta, tačiau jokios neapykantos jau nėra. Apie atsiskyrimą niekas ir nesvajoja, nors kai kurie J.A.V. Kongreso bei Vyriausiojo Teismo nutarimai, liečiantieji negrų teises, ir dabar nėra populiariūs Alabamos gyventojų tarpe.

Tenai sutikau ne vieną asmenį, kylusį iš šiaurinių valstybių, kurie pietines valstybes pasirinko savo tėviške, kurie tenai gyvena ir dirbo per visą eilę metų ir kurie visai nemano iš tenai išvykti. Jie visi dabar jaučiasi pirmoje eilėje esą amerikiečiai, ir tik paskui pietiečiai ar šiauriečiai, nors dar, palyginti neseniai, vieni su kitais kovojo kruviname karo lauke.

Nežiūrint istorinių skirtumų, jie visi randa bendrą kalbą ir sugeba bendrai dirbti vietinio krašto gerovei. Čia man nenoromis prisiminė mūsų tarpusavio politinių partijų nesugyvenimas, kaip labai griežtas kontrastas. Nors mes patys niekada nekovojoje žiauriame ir kruviname tarpusavio kare, tačiau mes ir šiandien dar nesurandame bendros kalbos, nesugebame kartu dirbti konstruktyvų darbą. Mums tikrai vertėtų pasimokyti iš pietiečių, kurie ne tik neužmiršo istorijos, bet ir vis dar tebegebia ir tuos trumpus savstovumo laikus ir tų laikų didvyrius. Tačiau jie išmoko dirbti kartu su vakar dienos laimėtojai, spręsti šių dienų problemas neįnešdami į jas to kartelio ar tos neapykantos, kuri būtų net ir labai suprantama atsižvelgus į istorinius faktus.

Deja, mes dar, turbūt, nepriaugome iki to laipsnio, kad galėtume atskirti praeitį nuo dabarties, kad galėtume minėti ir gerbti skirtingus praeities momentus, neįnešdami kartelio į mūsų šių dienų santykius. Mums dar reikia tikrai daug pasimokyti iš kitų.

Montgomery išbuvau 3 savaites, gavau tenai pirmą aviacijos medicinos karininkų apmokymą, ir iš tenai patraukiau skersai pietines valstybes į Texas, į San Antonio miestą.

Netoliese San Antonio yra gana sena karo aviacijos bazė, — Randolph AFB, — kuri savo laiką buvo vadinama "WEST POINT OF THE AIR". Daug-

mas senesniųjų aviacijos karininkų čia išėjo piloto apmokymą, čia gavo tuos sparnus, kuriuos jie ir dabar taip didžiai vertina. Tačiau tai buvo ankstyvesnieji laikai. Dabar Randolph AFB tapo jau per mažą, per prastai įrengta naujesiems sprausminiams lėktuvams ir pilotų apmokymams iš čia jau yra išskeltas į kitas, naujesnias ir modernesnes bazes. Betgi Randolph AFB vis dar turi pasiilkiusi visa eilę pareigų, kurios yra labai svarbios ir modernios aviacijos plėtojimui.

Be kitų organizacijų, čia yra įsikūrusi ir "School of Aviation Medicine", — pati pirmoji tos rūšies mokykla pasaulyje (įsteigusi 1919 m. New Yorko valstybėje ir vėliau perkelta į čia). Dar ir šiais laikais tos rūšies mokyklų — parengiančių gydytojus būti aviacijos medicinos specialistais, — tėra labai ir labai mažos. Ji yra vienintelė visame Amerikos kontinente.

Panašią mokyklą turėjo vokiečiai pasaulinio karo metu, bet ji dar neatsistatė. Tikriausiai bent vieną tokią mokyklą turi ir Sovietų Sąjunga, bet apie tai mažai kas ką nežino. Berods vieną tokią mokyklą yra ir Anglijoje. Tai ir viskas. Daugiau tos rūšies mokyklų, bent šiuo metu, nėra niekur pasaulyje. Tad nestebėtina, kad į ją suplaukia įvairiausių tautybių gydytojai, susipažinti su tomis problemomis, kurios kyla žmogui, įvykdžius tą seną troškimą skraidyti ore. Tad į šią mokyklą ir aš patraukiau.

Kelonė per pietines valstybes truko tik pusantros paros (geležinkelio) ir aš jos metu nieko naujo nepatyrė, nors ir mačiau visą eilę naujų vietovių, kur niekad prieš tai nebuvau buvęs.

Vakare kelioms valandoms buvau sustojęs New Orleans mieste. Neturėjau pakankamai laiko aplankyti šio savotiškai garsaus miesto įžymybių ir teko tik

pasitenkinti aplankius patį dabartinį miesto centrą bei apsidairyti geležinkelio stoties rajone. Toks trumpas ir labai paviršutiniškas apsilankymas nepaliko jokio didesnio įspūdžio. Pats miestas atrodė kaip ir daugumai kitų, prieš tai matytų didmiesčių.

Į San Antonio atvykau sekmdienį ir tą pačią dieną pasiekiau užmiestyje esančią Randolph AFB, kur turėjau pasiilkti 9 savaites. Pats San Antonio yra vidutinio didumo miestas imant Amerikos mastu. Jis turi virš 400,000 gyventojų.

Gana didelė gyventojų dalis yra meksikiečių kilmės, nes Meksikos siena nuo čia yra tik apie 80-90 mylių. Daug kur girdama ispanų kalba ir net kai kurios radijo stotys didesnę programos dalį duoda ispaniškai. Pats miestas galėtų būti švaresnis, jei mažiau būtų meksikiečių kilmės gyventojų.

Neužilgo po mano atvykimo čia buvo garsus paradas, minint kautynes, laimėjusias Texas nepriklausomybę. Paradą buvo gana didelis ir užtruko apie 4 valandas. Įspūdis buvo gana savotiškas, bet beveik neįmanomas aprašyti.

Didžiausia San Antonio įžymybė — tai senasis Alamo, išgarsėjęs kartu su David Crocket. Šioje vietovėje negausus teksasiečių būrys gana ilgai priešinosi prieš daug gausesnę ir geriau ginkluotą meksikiečių kariuomenę, kol pagaliau jie buvo meksikiečių nugalėti. Pats šis faktas nebūtų toks ypatingas, nes jis mažai kuo teprisdėjo prie paties tuometinio karo eigos. Tačiau visi tos įtvirtintos vietovės gynėjai žuvo kautynėse ir nei vienas nepasidavė belaisvėn.

Toks didvyriškas gynimasis sukūrė visą eilę legendų, kurios iš dalies primena mums lietuviams gerai žinoma legendą apie Pilėnų kunigaikštį Margį.

Tos legendos dar dabar yra gana populiarios teksasiečių tarpe, bet dažnai labai sunku atskirti kur pasibaigia tikrovė ir kur prasideda gryna fantazija. O tos fantazijos tikrai jose yra nemaža, kaip ir visose legendose. (B. d.)

SKAUTAI

SKAUTŲ VADŲ
ATŽYMEJIMAI

(sks) LSS Tarybos Pirmija pakėlė į skautininkų laipsnius ir apdovanojo pasižymėjimo ženklais eilę sk. vadovų-vių. Vyresn. skautininkais pakelti: jūrų sktn. A. Aglinskis, sktn. Z. Juškevičienė ir sktn. Č. Senkevičius. Skautininkais tapo paskautininkai: L. Eimantas, V. Kamantas ir R. Silbajoris. Į paskautininko laipsnį pakelti vyresn. skltininkai: J. Alkis, V. Blumfeldas, V. Deikus, T. Gailius, R. Jaselskis, K. Mikėnas, V. Opulskis, kun. J. Pakalniškis, Pr. Petraitis, Vyt. Šliūpas ir B. Žalys.

LELIJOS Ordinu apdovanoti — p. K. Tarvainienė ir pskt. J. Gimbutas. TEVYNES SŪNAUS žymeniu — vyr. sktn. A. Dūdaitis, vyr. sktn. J. Mikolajūnas, sktn. E. Nagulevičius, pskt. N. Ramanauskas ir pskt. A. Plukas. VĖLIAVOS žymeniu — vyr. sktn. R. Blinstrubas, vyr. sktn. R. Povilaitis, sktn. G. Gedvilas ir sktn. K. Zapkus. PAŽANGUMO žymeniu — sktn. A. Saulaitis, sktn. A. Ališauskas, valtn. J. Butkevičius ir valtn. T. Markvaldas.

PAGERBTI DIDŽIOS TALKOS OFNGANZATORIAI

(sks) Brolijos Vyriausiajam Skautininkui pristačius LSS Tarybos Pirmija įvertinama ir išskelama didelių Brolijos vadovų — sktn. V. Mantauto, sktn. Ig. Serapino ir pskt. Alf. Valatkaičio nuopelnus organizuojant ir sėkmingai pravedant didžiąją "SKAUTYBĖS BERNIKAMS" knygos talką JAV, apdovanojo visus tris LEIJOS ORDINU.

SKAUTŲ S-GOS RAJONŲ VADAI

(sks) LSS Pirmija patvirtino sekančius Liet. Skautų S-gos rajonų vadus, Anglijos — sktn. K. Vaitkevičius, JAV Atlanto — sktn. V. Nenortas, Australijos — vyr. sktn. A. Krausa, Kanados — vyr. sktn. J. Bulotą, Venesuelos — vyr. sktn. P. Neniškį ir Vokietijos — sktn. A. Venclauska.

BROLIJOS UZSIENIO SKYRIUJE

(sks) "Laisvosios Tėvynės" stovykloje Kanadoje rugs. 1-3 d. Brolijos Užsienio Skyrius turėjo pasitarimus savo veiklos reikalo. Jose dalyvavo ps. A. Balys, ps. O. Gešventas, ps. A. Banionis, ps. R. Mieželis, v. sl.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

LOUIS R. LANZA

Candidate for

JUDGE

OF COMMON PLEAS COURT

Term Beginn January 3,

A. Pocius, sl. L. Sabaliūnas, psk. K. Dirksis, psk. R. Tamošiūnas, V. Motušis, A. Mickevičius ir R. Viskanta. Apssvarstytas LSB dalyvavimas jubiliejinėje džiamborėje 1957 m. Anglijoje, egzilių skautų bendradarbiavimas, "Semper Vigilans" leidimas, Džiamborės Fondo ir kt. reikalai. Norima netrukus pradėti leisti informacijas anglų kalba, kurias siuntinės kitų tautų skautų s-goms bei spaudai.

REMKIM DŽIAMBORĖS FONDĄ

(sks) Brolijos Džiamborės Fondo vajas pratęstas iki lapkričio 1 d. Aukos DF prašoma siųsti įdinininkui Alf. Pociui, 295 Grey St., London, Ontario, Canada. Sk. vienetai kviečiami atsiųsti DF aukas už šios vasaros stovyklas: po 10 c. nuo kiekvieno stovyklavusio skauto ir po 25 c. nuo stovyklavusio sk. vyčio, skautininko.

MŪSŲ VYČIAI UZTRAUKIA DAINĄ

(sks) Rugs. 8 d. Tautos šventės proga New Yorke skautai vyčiai J. Stuko radijo valandėlėje suvadino patriotinį vaizdėlį iš Lietuvos partizanų gyvenimo. Vaidino — A. Alksnins, A. Bobelis, R. Kezys, J. Lapurka ir J. Ulėnas. Dainomis talkininkavo skt. vyčių oktetas. Vaidėlių parąšė ir režisavo R. Kezys.

Tą pačią dieną — valandą vėliau N. Y. skautų vyčių oktetas lietuviškoje televizijos programoje sudainavo Ramovėnų maršą. Daugelio žiūrovų nuomone šis oktetas tiek savo žvalia išvaizda skautiškose uniformose tiek ir maloni dainavimu buvęs geriausias tos programos pasirodymas. Oktetė dainavo — A. Ilgutis, M. Ilgūnas, V. Gobažas, J. Lapurka, V. Alksnins, G. Rakeckas, V. Aukštikalnis ir R. Ralys. Ačiū jauniesiems entuziasams už tokias puikias pastangas garsinti Tėvynę etario bangomis.

IMS MUS JAUNUS BERNUŽELIUS...

(sks) N. Y. skautų Tauro tundo vilkiukų draugininkas vyr. sktn. A. Alksnins ir jūrų skautų "Audros" laivo vado pav. R. Penikas šį mėnesį išvyksta atlikti karinę prievolę Dėdei Samui. Tauro tuntas netenka dviejų energingų vadovų. Vyr. sktn. A. Alksnins per trumpą laiką suorganizavo 23 vilkiukus į dr. vė ir juos paruošė įžodžiu. Tauro

tuntas linki sėkmės broliams k rinėje tarnyboje!

Iš Chicagos rugs. 19 d. kartinėn tarnybon išvyksta Stu Skautų Korp! Vytis centro v-b pirm. — pskt. Kęstutis Mikėnas. Jam ši vasara buvo pildarbu: baigė architektūros studijas Illinois u-te, vadovavo 6-j ASS stovyklai prie Wheatle Ont. Kanadoje ir ten pat "Laisvosios Tėvynės" stovyklos skautininkų rate davė skautininkų žodį.

KNYGA VISIEMS SKAUTAM

(sks) Skautai dar neįsigiję seniai iš spaudos išėjusios knygos "SKAUTYBĖS BERNIKAMS" kviečiami per savo vietinių vadovų jėgas užsakyti adres sktn. H. Stepaitis, 111 High Park Ave., Toronto, Ont., Canada.

6-JI ASS STOVYKLA

(sks) Šios vasaros sezoną ubaigusioje "Laisvosios Tėvynės" stovykloje Kanadoje kartu bu pravesta 6-ji Akad. Skautų S jūdžio stovykla. Stud. skautės vyčiai turėjo suiegas, kurio išklausa eilė pranešimų ir diskutuoti organizaciniai reikalai Pastarųjų tarpe buvo ir "Mūsų Vyčio" redakciniai pertvarkimai Paskutinįją stovyklos vakar prie lauko buvo iškilminga Aš sveika, kur 16 stud. skautėjų po tikrosiomis narėmis ir 5 jū jorai davė senjoro pasižadėjim

LIETUVIS ATSTOVAVO BOSTONISKIUS

(sks) Bostoniškis pskt. Al Banevičius šią vasarą dalyvavo Gilvelio kursuose prie Buzzards Bay, Mass. Kursų dalyviams tekiama Miško ženklas, kaip a žymėjimas pilnai kvalifikuo sk. vadovo. Pskt. A. Banevičius šiuos kursus buvo pakviest Bostono BSA tarybos ir bu vienintelis dalyvis iš to miest

ACIŲ UZ DOSNIĄ SIRDĮ

(sks) Kanados ir JAV lietuvių dienoje Windsore LSB U sienio Skyriaus vadovaujai skautai surinko \$10 au Džiamborės Fondui. Skautai turia širdingą ačiū šios švent rengėjams ir aukotojams.

KAS

UŽSISAKE

DIRVĄ —

TAS ĮESIGAILĖJO!

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

RE-ELECT

STATE SENATOR

JULIUS J. PETRASH

Democratic Ticket November 6, 1957

GREETINGS and BEST WISHES
To the Lithuanian People

KENT H. MEYERS

Candidate for

JUDGE

COMMON PLEAS COURT

January 5, Term

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPUS

DAR NOMINACIJŲ TARGARIAI

Patys demokratai iškėlė viešumon, kad buvusio prezidento rumano peršamas kandidatas rezidentus, New Yorko gubernatorius Harriman, konvencijai esirengdamas ir konvencijos metu išleido bent porą milijonų olerų, stengdamasis prasiveržti kandidatus.

Harriman, kurio turtas siekia šimto milijonų dolerių, vieš iš keleto demokratų milijonierų, norėjusių laimėti prezidento indidatūrą, nors viešai per daug skalbėjo apie pasiryžimą kandidatuoti, bet varė platų vajų invencijos delagatus papirkti, mokėti jų keliones į konvenciją, ir ten leido dešimtimis tūkantių dolerių puotoms, dešimtų vaišinimui, kaip dabar jo iešinėinkai aiškina.

Harriman milijonus įgijo tėvo likimu, pats jų nepelnė. Kaip ilionierius politikierius, buvo demokratų administracijos ambasadorium Rusijoje. Ar ten būamas, ar prieš tai jis susižavė sovietais, buvo jiems prielankūs. Šių metų pradžioje, pasirūš kandidatuoti į prezidentus demokratų partijoje, Harriman padėjo respublikonų administracijai kaltinant "nuolaidumu" vietams, taigi tais pačiais žodžiais kaip respublikonai darė isiryžę laimėti rinkimus 1952 metais.

Jei konvencijos metu Harriman metė šimtais tūkstančių nominacijų siekdamas, reikia įsiaiškuoti, kokius milijonus jis itų leidęs laimėti prezidento rinkimus, jeigu būtų buvęs nominuotas.

Prezidento alga, su visokiais riedais ir išlaikymu metuose siekia \$500,000, taigi Harriman prezidento vietos siekė garės ar kitais sumetimais. Jis augiau jau tos savo ambicijos vykdyti negalės, nes yra beveik ienmetis su Eisenhoweriu.

faldos ir visiems pataikavimas

Išpirkti į prezidento ar bent urio renkamo valdininko vietą, merikoje įstatymai draudžia, r laimėjus, jei po rinkimų pasiodytu, kad išleido virš reikalingų rinkimams kaštų, kongresas ali ji išmesti. Paskiros grupės, rganizacijos, partija gali leisti labai dideles sumas, bet pats andidatas savo pinigų leisdamas rodo pasiryžimą išpirkti, ir as skaitoma nelegaliu. Dabar au kongreso komisija imasi tyinėti gandą apie Harrimano išistis du milijonus dolerių konvencijos metu.

Kaip televizijoje matėte, kule tuo įdomavotės, abi konvencijos prasidėjo ir baigėsi maldomis, laiminimais kelių dvasiškių. ai noras pasirodyti prielankiais eligijoms, gavimui jų paramos. fors šiaip gyvenime politikieriai tsižymi juodais darbais, karais į kalėjimus patenka, nežūint, kad yra ir kabineto nariais, ongreso atstovais ar gubernatoriais, savo nepadorius darbus iešai nori padengti malda ir rakilnumu.

Abiejose konvencijose pataikavimai daryti ir žydams ir negiams.

Kai kuriais klausimais ir rota baimės. Pav., respublikonų invencijos salėje buvo paskleiss prekybinis savaitraštis Wall reet Journal. Politikieriai įsavisus numerius surinkti ir išėsti, nes bijota, kad nebūtų suiti su Wall Street, kuris yra w Yorko aukštųjų finansų trauka, galima sakyti viso pasaulio finansinė birža. Demokratai, es patys milijonieriai, tada gaų kaltinti respublikonus palaint ryšius su ta net Maskvoje kenčiama gatve...

Sulaikyt atominės jėgos bandymus?

Norint pasirodyti visuomenei taikos mėgėju, demokratų kandidatas Stevenson ėmė reikalauti, kartu su sovietais, kad Amerika sulaikytų atominės jėgos pabūklų bandymus, lyg kaltindamas, kad respublikonai ruošiasi kariauti, tuo metu kai kaltina respublikonus, kad savo nuolaidumu sovietams iki šiol jau daug pasaulyje pralaimėjo.

Viceprezidentas Nixon toje pačioje Amerikos Legiono konvencijoje Los Angeles mieste, kalbėdamas sutiko didelį entuziazmą patiškinus, kad "ne tik naivu, bet ir pavojinga" Amerikai nutraukti hydrogeninių ir atominių ginklų bandymus. Kalbėdamas buvusių karių organizacijai, įspėjo, kad negalima pasitikėti sovietų "naujomis šypsenoms", nes jų dabartinė politika nerodo palinkimo į taiką. Nixon įspėjo suklaidintus geros valios žmones, kurie priekaištuoja, kad Amerikos dabartinė pažiūra į sovietus yra per griežta, akivaizdoje Kremliaus rodomų "šypsenų ir kalbų apie taiką". Jis pasakė: "Laikas jau suprasti, kad gerų norų piliečiai, bet suklaidinti, gali būti lygiai pavojingi šalies saugumui, kaip viešai prisipažįsta komunistai ir jų šalininkai."

Nixon tikrina, kad su sovietais kalbėti privaloma tik pasiremiant jėga, ne silpnumu, o pajėgumas privalo psiaurikšti tik efektyviu kariniu stiprumu.

KAIP GALVOJAMA EGIPTO KLAUSIMU

Sovietų pataikūnai, kurių tikslas sulaikyti visokį Amerikos griežtą pasipriešinimą sovietams, Sueso kanalo klausimu paskubėjo paskleisti mintį: "Jeigu Nasser griežtai laikysis kanalo nacionalizavimo atveju... Amerika, jeigu kiltų karas, laikytųsi neįsikišdama ir neduodama Rusijai pastatėsinimo stoti į karą."

Toka jų skleidžiama mintis, taikoma neva tškai palaikyti, yra pasalingos pastangos niekur neleisti Amerikai sulaikyti Kremliaus valdovų pasimojimus užvaldyti. Juk kai pernai Eisenhoweris su Kremliaus žudeikomis Ženevoje fotografavosi, kiti Kremliaus atstovai baigė Egipte paruošti Nassero programą kanalą užgrobti ir arabų pasaulį užvaldyti.

Kai Amerikoje kalbama apie pastangas sulaikyti sovietus, sovietai jau Egipte, ir jau niekas jų iš ten neiškraptys. Tą patvirtino Nassero lankymasis Kremluje, panašiai kaip darė

DALYVAUS DIRVOS metiniam vakare-baliuje

C. William O'Neill,

respublikonų kandidatas į Ohio gubernatorių, rugsėjo mėn. 14 d. buvo sukvietęs Clevelando sve-timkalbių laikraščių redaktorių pietums į Cleveland Hotel.

Savo pranešime C. William O'Neill kėlė visą eilę problemų, kurios Ohio valstybėje yra atsilikusios ir reikalingos greito sprendimo. Jų tarpe buvo plačiau apžvelgti gerintini Ohio valstybės keliai, gyventojų patogesnis medicinos aptarnavimas, švietimo klausimai, poilsio vietų rūpestingumas tvarkymas ir kt.

C. William O'Neill šiuo metu yra Attorney General of Ohio. Palyginti dar jaunas vyras, nes gimęs 1916 metais. Įdomu, kad toms pareigoms jis pirmą kartą buvo išrinktas 1950 metais. Didele persvara perrinktas 1952 ir 1954 metais.

Mums labai malonu, kad C. William O'Neill, respublikonų kandidatas į Ohio gubernatorių, yra pasizadėjęs rugsėjo mėn. 29 d. dalyvauti Dirvos vakare. Ta proga jis lietuviams tars trumpą žodį ir plačiau susipažins su mūsų veikėjais.

Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos

steigiamasis suvažiavimas įvyks spalio mėn. 6 d., šeštadienį, Clevelande, Hollenden Hotel.

Suvažiavimo programoj numatyta Dr. Alfonso Čeičio paskaita — Naujausi virusų tyrimai, mediciniška filma, Draugijos organizaciniai reikalai ir valdybos rinkimas, meninė dalis. Meninė

Čekoslovakijos prezidentas Beneš, kai Kremliaus valdovai pradėjo gražiai šypotis ir darė klatingus prižadus. Čekoslovakija per kelis mėnesius tapo komunizmo auka, pats Dr. Beneš — labiausia apgautas žmogus pasaulyje.

SIUNTINIAT I LIETUVĄ IR RUSIJĄ PER DIDŽIAUSIĄ AMERIKOS KONTININTE BENDROVĘ

J. Kamienski
JANIQUE TRADING CO.

Centras: Toronto, Ont., Canada
835 Queen St. W. Tel. EM 4-4025.

Skyriai JAV:

New York City, N. Y., 306 E. 9th St. Tel. GR 3-3470
Pittsburgh, Pa., 2013 E. Carson St. Tel. HU 1-5759
Minneapolis, Minn., 44 E. Hennepin Ave. Tel. FE 6-2330
Buffalo, N. Y., 1162 Broadway. Tel. FI 1272
Newark, N. J., 102 — 16th Avenue. Tel. BI 2-6816
Philadelphia, Pa., 725 W. Girard Ave. Tel. ST 7-1422
Cleveland, Ohio, 1029 Fairfield Ave. Tel. CH 1-5547
Chicago, Ill., 2314 W. Chicago Ave. Tel. BR 8-6780
ir 10 kituose miestuose Kanadoje ir JAV.

Pilna garantija kiekvienam siuntiniui. Dviejų savaičių pristatymas. Jūsų giminės tenai gaus siuntinį be jokių maitų.

Darbo valandos kasdien nuo 10 iki 8 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 val. iki 7 val. vakaro.

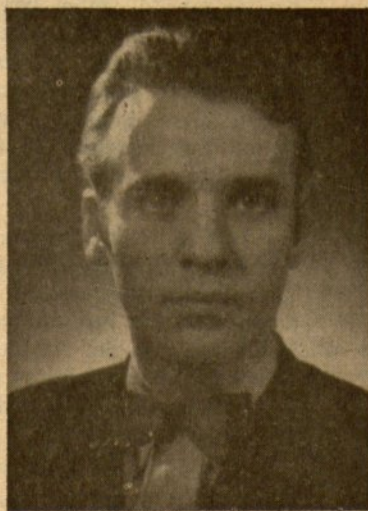
DALYVUKIME

DIRVOS METINIAM

VAKARE - BALIUJE

Rugsėjo mėn. 29d., šeštadienį

Lake Shore Country Club salėse

Programą atlieka

Dainininkė

Julija Luizaitė

Dramos aktorius

Vitalis Žukauskas

IS ANKSTO NUSIPIRKIT BILETUS IR UZSISAKYKIT
STALIUKUS.

Biletai po \$2.00 suaugusiems. Jaunimui ir moksleiviams po \$1.00.

Sokiams gros profesionalinis MARTY CONN orkestras.

Ruoškites patys dalyvauti ir kvieskitės
artimuosius.

daly dainuos Aldona Stempuzienė. Po to bendra vakariene ir pasilinksminimas.

Ohio valstybėje šiuo metu medicinos praktika verčiasi apie 50 lietuvių gydytojų.

Prašom pranešti

Mykolui Buziliauskui, anksčiau gyvenusiam 1500 E. 66 St., kad Dirvos redakcijoje yra jo vardu užklydęs laiškas, siųstas iš Panevėžio.

O'LARKS RESTORANAS

Puikus maistas, geri gėrimai. Savininkas lietuvis — Joseph Dragūnas. Kviečiami atsilankyti.

10508 St. Clair Ave.

(42)

Parduodamas 5 m. senumo šaldytuvas

Frigidaire, 9 kub. pėdų. Skambinti:

UT 1-1729

OF CLEVELAND GARDEN CENTER
3 BIG DAYS
SEPT. 28-29-30
11 A.M. to 10 P.M.
admission \$1.00
"THE GARDEN idea show of the year"
A DOZEN "IDEA" GARDENS —
"ROSE GARDENS" • "COLORFUL ANNUALS"
SPECIMEN EVERGREENS • POWER EQUIPMENT
GARDEN FURNISHINGS • GARDEN LIGHTING
FLOWER ARRANGEMENTS • FOOD SERVICE
IN THE BEAUTIFUL SETTING OF THE
Mather Estate
19407 LAKE SHORE BLVD.
CLEVELAND

PRAŠO ŽINIŲ

Lietuvių Enciklopedijai trūksta žinių apie Clevelande nuo 1927 m.ėjusį M. Rusecko leistą J. Prunskiui, 2334 So. Oakley laikraštį "Katalikų Balsas"; taipgi reikia žinių apie dvisavaitinį J. Jakonio Lietuvoje leistą "Kėdainių Garsą". Ieškoma informacijų kada tie laikraščiai pradėti leisti, kada sustojo eję, kas jų buvo svarbesnieji bendradarbiai ir t.t. Taipgi ieškomas adresas dr. Vl. Kaupo, buvusio

korespondentu Vokietijoje. Kas šiuo reikalu turėtų kokių informacijų, prašome pranešti žurnalistinio skyriaus redaktoriui: dr. J. Prunskiui, 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

JUDGE

JOHN V. CORRIGAN

GREETINGS and BEST WISHES
To the Lithuanian People

WILBUR H. BREWER

CANDIDATE FOR

STATE SENATOR

Republican November 6, 1956

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garbiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — iš Lietuvos rašymais greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau. simokėtinai. Naujausi modeliai. V. BARTKUS. Adr.: 1031 Ansel Rd., Cleveland 3, Ohio. Telef.: UT 1-4014.

Clevelande ir apylinkėse

DIRVOS METINIS VAKARAS-BALIUS

įvyksta rugsėjo mėn. 29 d. Lake Shore Country Club salėse.

Baliaus bufetą sutiko organizuoti: J. Chmieliauskienė, R. Orintienė, M. Dunduraitė, N. Gaidžiūnienė, J. Salasevičienė ir E. Skrabulytė.

Baliaus bufeto gėrimais ir aptarnavimu sutiko rūpintis Vl. Blinstrubas.

Be abejo organizatoriai į daugelį skaitytojų kreipsis talcos. Mes širdingai prašome padėti.

Kviečiame visus clevelandiečius jau dabar užsisakyti stalikus ir įsigyti biuletenus. Biletai po \$2.00, jaunimui ir moksleiviams po \$1.00.

Plačiau žiūrėk 6 psl.

J. J. Bačiūnas,

su ponija, atvyksta dalyvauti į Dirvos metinį vakarą-balių.

P. J. Žiūrys

buvo išvykęs į Boston, Mass. apilankyti savo sergancios sesers — Mrs. John Waygan. Būdamas Bostone aplankė konsulą Shalną, J. Kasmauską ir kitus.

Adv. Povilas Chalko

su žmona, 5 savaites keliavo po Vokietiją, Šveicariją, Italiją ir Prancūziją. Po įdomios kelionės vėl grįžo į Clevelandą.

Grįžta iš Europos

Rūta Tamošaitytė, Dr. ir ponios Tamošaičių dukterė, rašo iš Avignon, Prancūzijos:

"Sveikinimai iš Prancūzijos! Turiu tikrai malonų laiką šioje kėlionėje po Europą. Apvažinė-

jom apie 10 valstybių, ir jau mūsų turistinė kelionė baigiasi. Bet aš su viena savo drauge dar pasiryžom pačios vienos apsilankyti savaitei Škotijoje."

Iš Škotijos jos išplaukė atgal laivu rugs. 9 d.

RIGOLETTO,

G. Verdi operą stato Cafarelli operos bendrovė. Sekmadienį, rugsėjo 30 d. 8 v. v. Masonic auditorium, 3615 Euclid Ave.

Dalyvauja svečiai artistai iš New Yorko ir Milano. Maddaleno rolę dainuoja A. STEMPUŽIENE. Operos chore dalyvauja Algis Gylis ir Benediktas Butkus.

Orkestras iš Clevelando Orkestro muzikų.

Nadejdin's studijos baletas.

Biletų galima gauti Burrows knygyne, Dirvoje, skambinant telefonu EXpress 1-2296 ir teatro kasoje.

Biletų kainos \$1.00, \$1.50, \$2.00, \$2.50, \$3.00, \$5.00.

Rudeninė gėlių ir sodininkystės paroda

šiais metais įvyksta rugsėjo mėn. 28, 29 ir 30 dienomis Cleveland Garden Center — Mrs. William G. Mather sodyboje: 12407 Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio.

Parodoje bus labai daug įdomių eksponatų, kuriuos tikrai verta kiekvienam sodo mylėtoji pamatyti. Kiek mums praneša, į tą parodą iš Šiaurės Ohio dalių ruošiamos specialios ekskursijos.

Mums, lietuviams, ta paroda dar ir tuo įdomi, kad pas Mrs. William G. Mather, kur yra reto gražumo sodininkystė ir kur vyks paroda, dirba prityręs lie-

LITHUANIAN BAKERY

NUO RUGSĖJO MĖN. 6 D. ATIDARO IR

SAVO KRAUTUVĘ,

6924 Superior Ave., telef. HE 2-0361

kurioje bus parduodami įvairūs maisto produktai, drauge bus grocery ir mėsinė.

Krautuvėj priimami įvairių tortų, pyragų ir kitų gaminių užsakymai.

Savininkas A. Kazilionis

(39)

tuvis sodų specialistas V. Apanavičius. Jūsų redaktoriui V. Apanavičius tą sodininkystę yra aprašęs ir su gausybe įvairių augalų supažindinęs.

Pirkiti žemiausiomis kainomis Fordo mašinas

Naudokitės proga įsigyti naujus 1956 metų Fordus žemiausiomis kainomis pas V. Balą-Balašaitį. Taip pat įvairių firmų ir modelių varčiai automobiliai.

Skambinkite telefonu — HE 1-8400, Mr. Balas arba vakarais CE 1-6072. Adresas: Birkett L. Williams, 4601 Euclid Ave.

(39)

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. — St. Clair rajone turim pardavimui, gerų namų. Taip pat turim kelius namus su labai mažu įmokėjimu.

RAY NAUSNERIS, Namų prekyba; namų baldų ir automašinų apdrauda.

11809 St. Clair
UL 1-3919 LI 1-9216

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudondai tampa sūnalkinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apikainavimo, ko visada reikalauja draudimos kompanijos pirm. ne gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

628 Engineer Bldg.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Visais mašinų reikalais kreipkitės į

J. S. AUTO SERVICE

Nesvarbu, ar jūs esate pėsčias, ar keleivis savo ar keno kito mašinoj. Jums svarbu žinoti apie naują Travel Accident Policy. Iki \$5,000 apdrauda tik už \$5.00 per metus.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinų apdrauda
Skambinkit: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS,
agentas

GERI NAMAI

2 šeimų, po 5x5 kamb. East 71 St., tarp St. Clair ir Superior. \$13,000.

2 šeimų, po 5x4 kamb. Edna Ave. Kaina \$13,000.

8 kambarių vienos šeimos. Tinka didelei šeimai. E. 81 St., į šiaurę nuo Superior.

Henry Olszens Realtors
1266 E. 71 St. HE 1-8726

DVIGUBAS NAMAS

6 ir 6 dideli kambariai, 2 gaso pečiai, naujai dažyta. Šis puikus namas už mažą \$17,500 kainą. Arlington E. 128 rajonas.

P. Gibbons, Broker
UL 1-2327

GERI NAMAI

E. 74 St., trijų šeimų po 5x5x5 kamb. Geros pajamos.

E. 76 St. 2 šeimų po 4x4 kamb. 2 gaso pečiai. Dvigubi porčiai, garažas.

E. 74 St. vienos šeimos 11 kamb. Galima perdirbti į dviejų šeimų.

Sauk šiandien
J. J. Hrovat Realty
KE 1-6576 KE 1-3149

Išnuomojamas butas

16326 St. Clair išnuomojamas 5 kambarių butas su garažu, šeimai, 3 miegami. Centrinis šildymas. Gali būti šeima su vaiku. Skambinti po 5 val.

HE 1-8999

Išnuomojamas butas

Išnuomojamas geras 5 kambarių butas su centrinio šildymo arti autobusų susisiekimo ir parko 1422 E. 94 Street.

Kaina — 60 dol. mėn. Teirautis vietoje ar telefonu RA 1-4972.

Išnuomojamas butas

Dviejų šeimų name, antrame aukšte, be mažų vaikų šeimai išnuomojamas 5 kamb. geras butas.

8909 Esterbrook Ave.
Telef. LI 1-5193

Reikalinga šeiminkė

namų darbui naujame name. Netoli Rapid susisiekimo. Turi kiek kalbėti angliškai. Saukti:

SK 2-0934

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus

16209 Arcade
Tel. IV 1-2470

BALTIC Supply Co.

Tiekia prekes tiesiai iš urmo sandėlių, sutaupant pirkėjui brangių krautuvės patarnavimą. Gaunami visų žymesnių firmų gaminiai. Skambinti B. Snarskiui. Tel. KE 1-0210.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

JUOZO KAMAČIO

naujų batų parduotuvė

ir batų taisymas

1389 East 65 St.

Norintieji kreiptis telefonu

saukit HE 2-2615 tarp 7-9 val

vakaro.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.

Telef.: LI 1-5466

Cleveland 8, Ohio

PRADĖKIT MAŽA SUMA!

BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10,000

3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti • Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos SILDYMĄ [taisymo VISŲ METŲ THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

[vairūs valgiai, o penktadieniais skani žuvis — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro.

731 E. 185 ST. KE 1-9737

PAGALVOKIME PRIEŠ EIDAMI AR KĄ NORS DARYDAMI

Visiems Clevelando lietuviams reikėtų pagalvoti prieš einant kur nors praleisti linksmai laiką ar rengiant subūvimus, vakarus, vestuves — kur yra patogiausia vieta ir kur būtų pareiga visa tai atlikti. Atsakymas pats atsiranda, jei galvojame, kad savi turime remti savus. Tai būtų patogiausia vieta — Lietuvių klube ir salėje.

Lietuvių klubas ir salė po remonto — atnaujinimo dabar atrodo gražiai, jaukiai ir kiekvienam malonu pabūvuoti, sutikti savus draugus, pažįstamus, praleisti lietuviškoje nuotaikoje savuose namuose.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

628 Engineer Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgritio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdicoft 1-1763

936 East 185 Street KE 1-7770

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

(Taip pat į Rusiją, Sibirą ir kitus kraštus)

Lietuvių bendrovė PARCEL TRADING COMPANY siunčia įvairiausių rūšių individualius dovanų siuntinius.

Iš Londono, Anglijos — pilniausias pasirinkimas pagal mūsų katalogus:

angliskų vilnų, avalynės, vaistų, odos, laikrodžių, maisto prod. ir kitų dalykų.

Iš Amerikos — persiunčiame Jūsų atneštus (ar paštumams atsiųstus) siuntinius. Taip pat siunčiame ir ORO PASTU.

Visų siuntinių PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

Mes esame savitovė bendrovė, veikiamo be tarpininkų. Maloniai kviečiame visus lietuvius naudotis mūsų rūpestingu ir nuosirdžiu patarnavimu.

Vedėja ANASTAZIJA JUODVALKIENĖ

PARCEL TRADING COMPANY

1165 East 71st Street, Cleveland 3, Ohio
Tel.: EXpress 1-7427

JOSŲ PATOGUMUI!

Jeigu norite patogiai gyventi Naujos Parapijos rajone, pamatykite šitą 3 metų senumo "Bungalow". Graži vieta Hoover gatvėje, prie Neff Rd. Erdvūs kambariai. Savininkas išvažiuoja į Floridą. Geras parkinys.

JOSŲ PALYGINIMUI!

Vertas dėmesio namas, 2 šeimų "Duplex", 6 kambariai kiekvienam bute. Erdvūs gyvenami kambariai su židiniais, 3 miegamieji. Rezidencinė vieta. Į šiaurę nuo Lake Shore Blvd. Geras šildymas. 2 garažai.

Pamatykite ir palyginę geresnio investavimo nerasite. Šitas namas pats išsimokės. Prašo \$28,500. Duokite pasiūlymą.

JOSŲ ĮSITIKINIMUI!

Angliško stiliaus 8 kambarių "Colonial". Gyvenamas kambarys su židiniu (12x25 pėdų).

4 miegamieji kambariai.

Pilno dydžio valgomas kambarys Jūsų svečių vaišinimui. Medžiais ir žalumynais apodytas sklypas (40x175 pėdų). Graži vieta Nottingham Rd., prie Lake Shore Blvd. Kaina tik \$15,900.

Didesniam pasirinkimui namų vienos ar dviejų šeimų arba apartamentų geresnėse Clevelando apylinkėse kreipkitės pas J. Nasvytį.

Greičiau nupirksite, greičiau parduosite.

REALM REALTY CO.

736 E. 200 St.

IV 1-9911

DIRVA

★★★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Pagal dienos reikalą - vieną kartą blogai o kitą gerai

Juo didesnis įvykis nueina praeitin, juo ilgiau apie jį kalbama. Todėl visai be reikalo Draugas jau pakartotinai jaudinasi dėl ilgai nepamirštamo Washingtono saskrydžio. Kai šios lietuvių didžios šventės buvusius nesklaidumus gerai išdiskutuosime, tai kitą tikrai daug klaidų išvengsime.

Atrodo, nereikėtų save laikantiems "išrinktaisiais" katalikais per daug jaudintis dėl tautininkų susirūpinimo, anot Draugo, "pabažnumu", atsimenant, kad niekad netrūksta pavyzdžių, jog ir patys didieji netikėliai grįžta į "tiesų" kelią, o tikintieji nuklysta į šunkelius...

Jeigu jau tautininkai, kurių dauguma yra praktikuojantys katalikai, neverti dvasiškų tokio maldos patarnavimo, tai kaip suderinama tikybinis aptarnavimas mirusio didelio katalikų tikybos priešo, visą gyvenimą kovojusio prieš Bažnyčią, laidojant jį su visomis iškilmingomis apeigomis? Pavyzdžių jų netrūksta.

Arba, juk misionieriai auکوja si, visas pastangas deda iki savęs išsižadėjimo, stabmeldžių atvertimui į katalikų tikėjimą, o čia atvirkščiai daroma, stumiam tolų nuo to tikėjimo.

Draugas rugsėjo 5 d. rašo: "...Netolimoje praeity mūsų generacijos tautininkai yra padarę daug skriaudų Bažnyčiai, ypač katalikų akcijos srityje..."

Gi anksčiau, kalbant ta pačia tema buvo rašyta, jog tautininkų "diktatūros" metais nebuvo spaudos laisvės ir kt. Tačiau, kai žmogus nevisada kalba tai, ką galvoja, tai pamiršta, ką anksčiau yra sakęs. Taip ir Draugas, kai nori apjuodinti tautininkus, išgalvoja nebūtų dalykų, užsimiršęs, kad štai rugpjūčio 24 d., kita proga rašė šitaip:

"...Tuo tarpu nutylima, kad visa lietuvių katalikų spauda kraštą okupavus bolševikams, buvo uždrausta ir sunaikinta: iš 52-jų laisvės laikais buvusių katalikiškų periodinių leidinių, turėjusių 7 milijonus tiražą, šiandien yra pasilikę tik tas vienintelis komunistų garsinamas kalendariorius..."

Kaip matome, Draugas prieštarauja pats sau, tą patį laikotarpį, ir vis dėlto, beveik kiekvienam lietuviui brangiausia, vieną kartą apibūdindamas juodai, o kitą kartą objektyviai. Pagal reikalą. Todėl sunku betikėti įrodinėjimų tikrumu ir dėl tos invokacijos. Antroji citata paneigia pirmąją. Tad už ką gi ir kam mūsų dvasiškų buvo taikomas tas kerštas, ir apamai, dar eiliniui tikinčiajam neaišku, ar katalikų tikėjime iš viso praktikuojamas kerštas.

Atsimenant, kad ten buvo ne politinis, o kultūrinis lietuvių susibūrimas ir dalyvavo žmonių bei jaunimo, kuriems jokios politinės rietenos ar nebaigtos kieno nors kadaise sąskaitos visai nerūpi, o tik tai lietuviybė, toks šiuo atveju mūsų gerb. dvasiškų elgesys nei ju, nei katalikų tikėjimo autoritetų tikinčiųjų akys nepadidino, nebent atvirkščiai.

Teisingai praeitis jezuitų leidžiamo "Laiskų Lietuviams" numeris savo vedamajam pastebi, jog įpratome žiūrėti ne į tai, kas yra veikama, organizuojama,

EMIJA ČEKIENE

bet į tuos asmenis, kurie veikia, organizuoja.

Šis atsisakymas kalbėti invokaciją ir Draugo tuo klausimu vedamos diskusijos yra ryškiausias pavyzdys.

Jeigu jau tautininkai laikomi taip dideliais religijos priešiniais, tad ką besakyti apie socialdemokratų, krikščionių demokratų dabartinius geriausius draugus, kurie kovojo ir tebekovoja prieš juos.

Štai praeitų metų jų suvažiavimų diskusijose buvo iškelta (Darbas, Nr. 3, 55 m.), jog

"...tikybinis dogmatizmas marina paskiro žmogaus ir visuomenės kūrybines jėgas ir polėkius, kad jis tebeviešpatauja lietuvių kultūrinėje ir politinėje veikloje, dažnai paversdamas gražiausius lietuvių tautos siekimus intrygų ir demagogijos pelkėmis; toks viešpatavimas ir šiandien merdėjimą, atsilikimą ir per lietuviškos savivarbos praradimą — į nutautėjimą..."

Ar nekovojama su vėjo malūnais ir be reikalo eikvojamos jėgos?

Anais metais...

(Atkelta iš 1 psl.)

laikas eiti prie pastovios valiutos — lito. Tad ir algų dydį tenka nustatyti litais ir sekančiam mėnesiui algų lapą jau paduoti litais, tuomet ir markių kritimas ir kainų "pakilimas" nerūpės.

Vasario 19 d. prancūzai aplėdo Klaipėdą. Siena su Lietuva buvo oficialiai panaikinta ir pajūrio saugojimas perėjo antram pasienio pulkui, vadovaujamam pulk. leit. Kubiliūno. Tai buvo nauja Klaipėdos kraštui, ir ne į gerą pusę. Kariuomenė vadovavosi savo statutais ir jos patvarkymai įnešė gyventojų tarpe sumišimą, ypač septynių kilometrų pasienio ruože: buvusios policijos taisyklės griežtai skyrėsi nuo naujai įvestų karinės potvarkių.

Trumpu laiku pasipylė skundai Aukštojo Įgaliotinio įstaigai. Policijos vadas Jurgaitis kasdien pranešdavo apie incidentus pasienio ruože: medžioklė sutrūkdė, ginklai atimti ir t.t.

Vokietijos gen. konsulas atėjo su skundu ir Vokietijos policijos kvota apie "sienos pažeidimą":

pasienio kareivis, pasislėpęs krūmuose ir pastebėjęs nematytą žvėrį — briedį perbėgantį į Vokietijos pusę, šovė ir antru šūviu nudojo briedį jau Vokietijos pusėje. Vokietijos atitinkama įstaiga, apsaugojanti briedžius, reikalauja 2 milijonų markių pavoselį savo statutais ir jos patvarkymai įnešė gyventojų tarpe sumišimą, ypač septynių kilometrų pasienio ruože: buvusios policijos taisyklės griežtai skyrėsi nuo naujai įvestų karinės potvarkių.

Skundams prasidėjus, išsikėlė bėjas su bataliono vadu majoru Liutermozu, bet supratus, kad prie visų gerų norų, nedaug ką galima padaryti, statutų negalima pakeisti. Tuomet prašiau policijos vadą Jurgaitį supažindinti mane su jų policijos taisyklėmis. Mačiau skirtumą įstatymuose, be to, ryškiai skyrėsi ir vykdymas: jauni kareiviai, imami tarnybon pagal bendras naujokų ėmimo taisykles, trumpu laiku negalėjo atstoti policijos valdininkų. Taip pat ir Krašto Direktorija, prezidentas Viktoras Gailius, narys Borchertas ir kiti reiškė savo susi-

Prancūzai dideles karines jėgas sutraukė į Kipro salą, kurios skirtos Sueso kanalo įtemptai padėčiai spręsti. Pradžioje Kipro salos sukilėliai buvo pradėję užpildinėti ir prancūzus, bet dabar pranešė, kad prancūzai įeina į graikų draugų skaičių ir jų nebeužpildinėsi.

rūpinimą tokiu dalyku stoviu.

Viską apsvaistę prie jau išvados, kad tenka pavesti pasienio apsaugą policijai. Bet tuo metu jau aiškėjo, kad tenka skirti policiją į Krašto (autonominę) ir Valstybinę. Sienu apsaugą ir funkcijas Uoste negalima atiduoti autonominei valdžiai — tai jau aiškiai Lietuvos valstybinės prerogatyvos. Tokiu būdu su kapitono Jurgaičio pagalba apsvaistė valstybinės policijos etatus. Tai išėjo į naudą ir Klaipėdos Krašto biudžetui: atėmus iš jų kai kurias funkcijas, svarbiausia, sienų ir uosto apsaugą, Kraštui nereikėjo buvusio policijos skaičiaus; jie sumažino savo etatus bent per pusę, jei ne daugiau.

Savo projektą ir sumanymus aptariau su Piliečių Apsaugos Departamento Direktorium J. Navaku Kaune. Jis ir Vidaus Reikalų Ministras (rodos, Oleka) entuziastiškai pritarė tam mano projektui. Vidaus Reikalų Ministras tik suabejojo, ar man pasiseks praveisti jį Seime, nes Lietuvoje buvo vartojama Rusijos revoliucijos terminas "milicija". Be to, aš, prisitaikydama prie Klaipėdos Krašto, vietos nuovados viršininkų paėmiam terminą policijos komisaras; vieton vado padėjėjo — policijos kapitonas; taip pat, atsimenant, kad teks paruošti prieauklį, — ir policijos leitenantas.

Tą projektą lengvai apgyniau Ministerij Taryboje. Visiems patiko idėja įvesti pasienio policiją ir panaikinti parubežio pulkus. Greitu laiku tai buvo įvesta visoje Lietuvoje. Seime man irgi teko referuoti tą projektą Biudžeto Komisijoje, kur ta proga buvo pakalbėta ir dėl žodžio "policija". Man paaiškino, kad Klaipėdos Krašte "milicija" suprantama kaip pagelbinė piliečių kariuomenė ir kad jau dabar man teko girdėti iš policijos vado Jurgaičio, jog jo pavaldiniai, klaipėdiečiai, atsisako pereiti į "miliciją" ir tas klausimas sudaro tik kliūčių, projektas buvo priimtas. Po kelių mėnesių jį pasinaudojo ir Vidaus Reikalų Ministerija, pakeisdama

ir savo "miliciją" į "policiją" dėl suvienodinimo.

Tokiu būdu Klaipėdos Krašto policija buvo padalinta į Krašto (autonominę) ir Valstybinę. Pavėdžiau policijos kapitonui Jurgaičiui sukomplektuoti valstybinę policiją, parinkus dalį valdininkų iš Krašto policijos ir dalį iš Didžiosios Lietuvos. Jis noriai ėmėsi to darbo ir greit Valstybinę policiją perėmė sienų saugojimą ir kontrolę uoste.

Norėjau kuo nors atsilyginti ir pačiam Jurgaičiui už tą visą darbą ir nuoširdžią pagalbą perėmiamajam laikotarpyje. Dėka jo asmeniškų teigiamų ypatybių, objektuvas, ramaus būdo ir įgimto takto, buvo išvengta daug negeistinių incidentų. Pavyzdžiui, jau pirmomis dienomis tiek Klaipėdoje, tiek provincijos restoranuose lankytojai iš Didžiosios Lietuvos, po kelių stiklų rodė savo patriotizmą reikalaudami Lietuvos Himno. Vietos gyventojai nežinojo melodijos, orkestrai neturėjo nei gaidų, ir iš to kildavo triukšmas ir ausų apdaužymas. Kapitonas Jurgaitis kreipėsi į mane. Išleiau potvarkį, draudžiantį išpildyti Lietuvos Himną restoranuose kur pardavinėjami svaiginantieji gėrimai.

Taigi, paklausiau Jurgaitį kuo galėčiau jam asmeniškai padėti. Pavyzdžiui, kokios taisyklės dėl jo pakėlimo iš kapitono į aukštesnį laipsnį. Jis man paaiškino, kad jis mielai padėjo perėmiamam laikotarpyje ir organizavo bei instruktavo Valstybinę policiją, bet dabar norėtų grįžti į savo Miesto tarnybą, nes ten išstoti pensijos.

— O kaip su laipsniu, ar tai Jums padėtų? — paklausiau. — Taip, ir alga ir pagal ją pensija būtų didesnė. Kadangi aš esu Jūsų žinioje, ir turiu virš trijų šimtų pavaldinių, tai vietai pridera ir majoro laipsnis. Gavęs jį ir grįžęs į savo seną vietą palaikau laipsnį ir visas su tuo susijusias privilegijas, algą ir pensiją.

Jį pakėliau į pilnai užtarnautą policijos majoro laipsnį ir įsakymo nuorašą pasiunčiau Miesto Valdybai. Patarnavęs dar porą mėnesių, majoras Jonas Jurgaitis grįžo į Miesto tarnybą.

Man labai gaila, kad neturiu žinių apie jo jaunesnes dienas, taip pat ir kaip jam ėjosi vėliau. Bet iš Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininko Erdmono Simonaičio laiško žinau, kad ir tremtyje jis iki mirties bendradarbiavo su juo ranka rankon.

Velionis paliko žmoną, kuriai reiškiau gilią užuojautą.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesio

pabaigos!

POLITIKA IR ALTORIUS

KUN. KAZYS MAZUTIS

Tikrai, klaidingų pranašų niekad netrūko. Ir šiandien jų pilna. Ir tikrai, jiems pavyksta suvedžioti net šviesos vaikus.

Kiekvienas katalikas supranta, kad religija privalo turėti įtakos į gyvenimą — privaty ir viešajį. Reikia sutikti su tvirtinimais, pareikštais Vatikano organo "L'Osservatore Romano" (š. m. liepos mėn. 29 d., nr. 175). Sveika ir tikra, krikščioniškais idealais pagrįsta politika nesutaria nei tikėjimo nei Bažnyčios.

Labai teisingi yra Pop. Pijaus XII išvedžiojimai, pareikšti vienos audijencijos proga savivaldybių tarnautojams. Niekas neabejoja politikos reikalingumu. Politika ir politikai reikalingi.

Bet — ta politika ir tie politikai turi tikrai vadovautis Kristaus dvasia. Visi aukščiau paminėti išvedžiojimai — Vatikano organo ir Popiežiaus — supponuoja, kad katalikų politikai tikrai vadovaujasi Kristaus dvasia. Bet kaip dažnai mūsų politikai katalikai vadovaujasi daugiau diktatūrinėmis, totalistinėmis tendencijomis, siaurų klykų dvasia, žmogaus asmens ir jo teisių negerbimu, asmeniškumais, netolerancija, trumpai tarant, kryžiuočių dvasia. Ar visi šitie dalykai atitinka Kristaus dvasią? Ar šitokie dalykai nesutaria religijos ir Bažnyčios? Mano diskusijų "Drauge" su vienu kitu mūsų krikščionių demokratų atstovu proga jų pareikštos mintys bei tvirtinimai yra tik vienas iš daugelio pavyzdžių tokių totalistinių ir diktatūriškų tendencijų.

Kai kalbame apie politiką ir religiją kitiems, prisitaikyme visai tai pirmon eilėn sau. Kristaus atneštoji religija nėra kalavijo, bet meilės religija. Kai Marija Magdalena fariziejaus namuose puolė prie Kristaus kojų, tai vieningai, kuris tuo nepasipiktino, buvo tik Jėzus. Jis net subarė šeimininką dėl jo nusteimo ir dėl jo perdėto sprendimo. Bet daug mūsų katalikų vadų ir politikų yra labai toli iki tokio Kristaus nusistatymo. Ar nėra jie labiau panašūs į tų namų šeimininką, fariziejų?

Kai mūsų politikai turės daugiau Kristaus dvasios, nebus reikalo dirbtinai įtikinėti, kad politika neteršia religijos ir Bažnyčios.

ISTOK I

VILTIES

DRAGIJA

GREETINGS and BEST WISHES
To the Lithuanian People

FRANK J. SVOBODA
STATE SENATOR

AND

MRS. FRANK J. SVOBODA

CANDIDATE FOR

RE-ELECTION ON THE DEMOCRATIC

Ticket November 6, 1956

GREETINGS and BEST WISHES
To the Lithuanian People

KENNETH W. THORNTON

Candidate for

COUNTY RECORDER

Republican November 6, 1956

Ferguson

Dewey

Wiley

Brownell

Dulles

Cooper

Parker

Duff

Dirksen

Vanderbilt

Vienas iš šių vyrų dar prieš lapkričio mėn. 6 d. rinkimus prez. Eisenhowerio bus paskirtas į vyriausiąjį teismą. Pastaruoju metu nemažai girdima kalbant, kad juo būsiąs dabartinis Valstūbės Sekretorius J. F. Dulles.